

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 39

SEKĖJAS

Foto „Akimirka“

Politikos apžvalga

SOVIETŲ RUSIJA PRIIMTA Į TAUTŲ SAJUNGA

Spauda daug rašo apie Sovietų Rusijos priėmimą į Tautų Sąjungą. Spauda nuordo, kad priėmimo diena yra istoriška data, nes šiuo priėmimu prasidės nauja era (laikotarpis) Europos politikoj. Spaudos žiniomis už Sovietų Rusijos priėmimą balsavo iš 49 valstybių atstovų 39, tai yra pakankamas skaičius priėmimui į sąjungą (reikia $\frac{2}{3}$ balsų). Prieš balsavo trys valstybės, 7 valstybės susilaikė. Litvinovas ir Tautų Sąjungos sesijos pirmūninkas Sandleris (švedų užsienių reikalų ministeris) savo kalbose pareiškė, kad Sovietų Rusijos įstojimas į Tautų Sąjungą prisideda prie taikos ramumo Europoj garantavimo ir dabar galima optimistiškiau žiūrėti į Europos ateitį.

ISPANIJOJ VĖL NERAMU

Ispanijoje vėl neramu. Dabar gresia kairiųjų sukilimas. Surasta daug slaptų ginklų ir municijos, tačiau manoma, kad jie daugiau jų turi ir pavojus dar nepašalintas. Vyriausybė stengiasi užkirsti kelią kruviniems susirėmimams.

ANGLŲ SPAUDA APIE EUROPOS BŪSENA

Anglų spauda rašo, kad Europos būseną vis dar labai rimta. Europoje, anot anglų spaudos, plečiasi dvi galingos jėgos. Iš vienos pusės Vokietija, Vengrija ir kitos Versalės sutarties panaikinimo šalininkės (gal būt, ir Lenkija) stengiasi sudaryti militarinį bloką, kuris bus milžiniškos jėgos. Šiam blokui atspirti turės jungtis Prancūzija, Italija ir Mažoji Santarvė. Jeigu ištiktų susirėmimas, jis būtų labai kruvinas ir po jo ilgus metus Europa negalėtų atsigauti. Anglų spauda pataria vyriausybei per daug nesikišti į kontinento politiką ir likti nuošaliai. Kiti Europos laikraščiai, rašydami apie šiuos samprotavimus, nurodo, kad abi pusės stengsis susirėmimo išvengti, nes jis būtų žalingas abiem pusėm (laimėjusiems ir pralaimėjusiems).

LENKIJA TOLI GRAŽU NE DIDŽIOJI VALSTYBĖ

Anglų spauda, rašydama apie lenkų atsisakymą nuo mažumų garantijų, apie kurias kalba specialus Versalės sutarties straipsnis, nurodo, kad Lenkija tai padarė norėdama atsistoti didžiosios valstybės pozicijoj ir vesti savo politiką. Tačiau, nurodo anglų laikraščiai, Lenkija toli gražu ne didžioji valstybė. Tais visais savo nelemtais žygiais tik pati save išjuokia, bet jokiu būdu neįgyja didžiosios valstybės galios.

KA SAKO TAUTŲ SAJUNGA APIE LENKŲ ATSISAKYMA NUO MAŽUMŲ GARANTIJŲ

Tautų Sąjungos komisijoj rugsėjo 20 d. buvo svarstytas lenkų pasiūlymas išplėsti mažumų teisių garantijas visoms valstybėms. Lenkų atstovas pareiškė, kad tai nenormalu, nes tik Lenkija turi tokias garantijas. Reikia, kad ir kitos valstybės turėtų. Tačiau visiems aišku, kad šis lenkų motyvavimas yra tikrai politinis manevras ir priežastis daug gilesnė. Mat, tai yra ne dėl to, kad lenkai užstoja mažumas, bet dėl to, kad lenkai dabar nori vaidinti didelės valstybės vaidmenį ir jai nepatinka, kad jai uždėtos garantijos, kurių kitos didesnės valstybės neturi. Be to, čia yra galimumas sulaužyti vieną iš Versalės sutarties nuostatų ir tuo jau visą sutartį. Todėl ir Tautų Sąjungos komisija labai rezervuotai laikosi dėl lenkų aiškinimų. Ne-nuostabu, kad Tautų Sąjungos neigiama pozicija šiuo reikalu privertė lenkus nuo savo pasiūlymo atsisakyti.

KA SAKO SOVIETŲ RUSIJOS SPAUDA APIE JŲ ISTOJIMĄ Į TAUTŲ SAJUNGĄ

Kai kurios valstybės Tautų Sąjungoj ir spaudoje reiškė baimę, kad Sovietų Rusija, įstodama į Tautų Sąjungą, turės glaudų kontaktą su Europa ir gali tą kontaktą panaudoti komunistinei propagandai varyti. Į tai dabar atsako sovietų spauda. Jų laikraščiai nurodo, kad Sovietų Rusija įstojo į Tautų Sąjungą kovoti už taiką. Jokių kitų tikslų neturi ir nemano išnaudoti priėmimą į Tautų Sąjungą.

EUROPOS BŪSENA PASIKEITĖ

Visos Europos spauda nurodo, kas Sovietų Rusijai įstojus į Tautų Sąjungą, būseną Europoje ir, aplamai, pasaulyje pasikeitė. Pirma Sovietų Rusija buvo izoliuota, o Tautų Sąjungoj, net Taryboj buvo Vokietija iš vienos pusės ir Japonija iš kitos. Dabar tiek Vokietija, tiek Japonija iš Tautų Sąjungos išstojo ir tuo būdu būseną Europoj žymiai pasikeitė. Vadinasi, įvyks svarbus politinis persigrupavimas ir valstybių pasidalinimas į du blokus: siekiančių dabartinės būsenos stabilizacijos ir siekiančių dabartinių sienų revizijos.

VOKIEČIŲ POLITIKOS NEPASISEKIMAS

Spauda daug rašo apie vokiečių politikos nepasisekimus. Anot kai kurių laikraščių, vokiečių politika jau seniai neturėjo tokių nepasisekimų, kaip dabar. Iš vienos pusės Pabaltijo valstybės susijungė ir sudarė galingą jėgą. Visi vokiečių mėginimai čia ką nors pasiekti nuėjo niekais. Iš antros pusės Austrijoj paeiliko senoji tvarka ir visos vokiečių pastangos padaryti Austrijoj vidaus perversmą nepavyko, nors nacionalsocialistai ir Dollfussą nužudė. Iš trečios pusės Vokietijos išstojimas iš Tautų Sąjungos ne tik ne sumažino jos autoritetą, bet jį dar padidino ir dabar įstojo Sovietų Rusija ir Amerika pradėjo daug palankiau žiūrėti į Tautų Sąjungą. Ekonominiu atžvilgiu vokiečiai irgi žymiai susmuko. Tuo būdu jos būseną dabar labai sunki.

SVARBUS PRANCŪZIJOS POLITINIS BENDRADARBIAVIMAS SU PABALTIO VALSTYBĖMIS

Šiomis dienomis Prancūzijos ir Pabaltijo spaudos biuletenis paskelbė atstovų rūmų užsienių komisijos pirmininko Bastido straipsnį apie Baltijos valstybes ir Prancūziją. Jis pirmiausia konstatuoja, kad Baltijos valstybės dėl savo geografinės padėties užima Europoj ypatingą padėtį ir vaidina didelį vaidmenį. Mat, 1919 metais — pasakoja šis valstybės vyras — didelės valstybės leido Pabaltijo valstybėms susikurti, ir parėmė jas, kad jos būtų barjeras tarp rytų ir vakarų Europos. Tačiau to barjero uždaviniai pasikeitė. Pirma turėjo apsaugoti Europą nuo Sovietų Rusijos pavojaus, tiek kultūriniai, tiek politiniai. Dabar iš Sovietų Rusijos jokio pavojaus nėra. Pavojus dabar kilo iš vokiečių pusės dėl jų veržimosi į rytus. Taigi, Pabaltijo valstybės dabar turi sulaukyti šį vokiečių veržimąsi. Todėl ir gerai padarė Pabaltijo valstybės, kad su Sovietų Rusija pasirašė nepuolimo sutartis ir visą savo dėmesį atkreipė į vokiečių pusę. Autorius baigia savo straipsnį tuo, kad Prancūzija ypatingu susidomėjimu žiūri į Pabaltijo valstybes ir kiekvienu metu yra pasirūžusi joms ateiti pagalbon kartu su Sovietų Rusija, jeigu greistų joms pavojus iš vakarų kaimyno (vokiečių) pusės.

VIDAUS BŪSENA ESTIJOJ

Šiomis dienomis Estijos valstybės prezidentas (pagal naują konstituciją Estijoj jau yra prezidentas, o ne tik ministeris pirmininkas, kuris ejo prezidento pareigas) kreipėsi raštu į parlamento frakcijas. Šiame rašte prezidentas pareiškė, kad vyriausybė dabar negali prileisti prie partinės kovos parlamente ir todėl turi siaurinti parlamento funkcijas. Jis dabar tik turės susirinkti, išklausti vyriausybės deklaraciją arba apyskaitą apie nuveiktus darbus ir tuoj išsiskirstyti.

Be to, Estijos kariuomenės vadas išleido šiomis dienomis įsakymą, draudžiantį privačius susirinkimus ir privačias demonstracijas, kol bus galutinai susitvarkyta Estijoj.

LATVIJA ATŠAUKĖ PREKYBOS SUTARTĮ SU LIETUVA

Š. m. gruodžio mėn. baigiasi Lietuvos—Latvijos prekybos sutarties galiojimo laikas. Šalys gali sutartį automatiškai pratęsti arba ją atšaukti. Latvija per savo pasiuntinybę praneša, kad, girdi, dabartinė sutartis latviams nenaudinga, nes jos prekybos balansas su Lietuva yra pasyvus, t. y. įvežimas Latvijon iš Lietuvos prašoka išvežimą iš Latvijos į Lietuvą. Manoma, kad netrukus prasidės derybos dėl naujos sutarties sudarymo.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

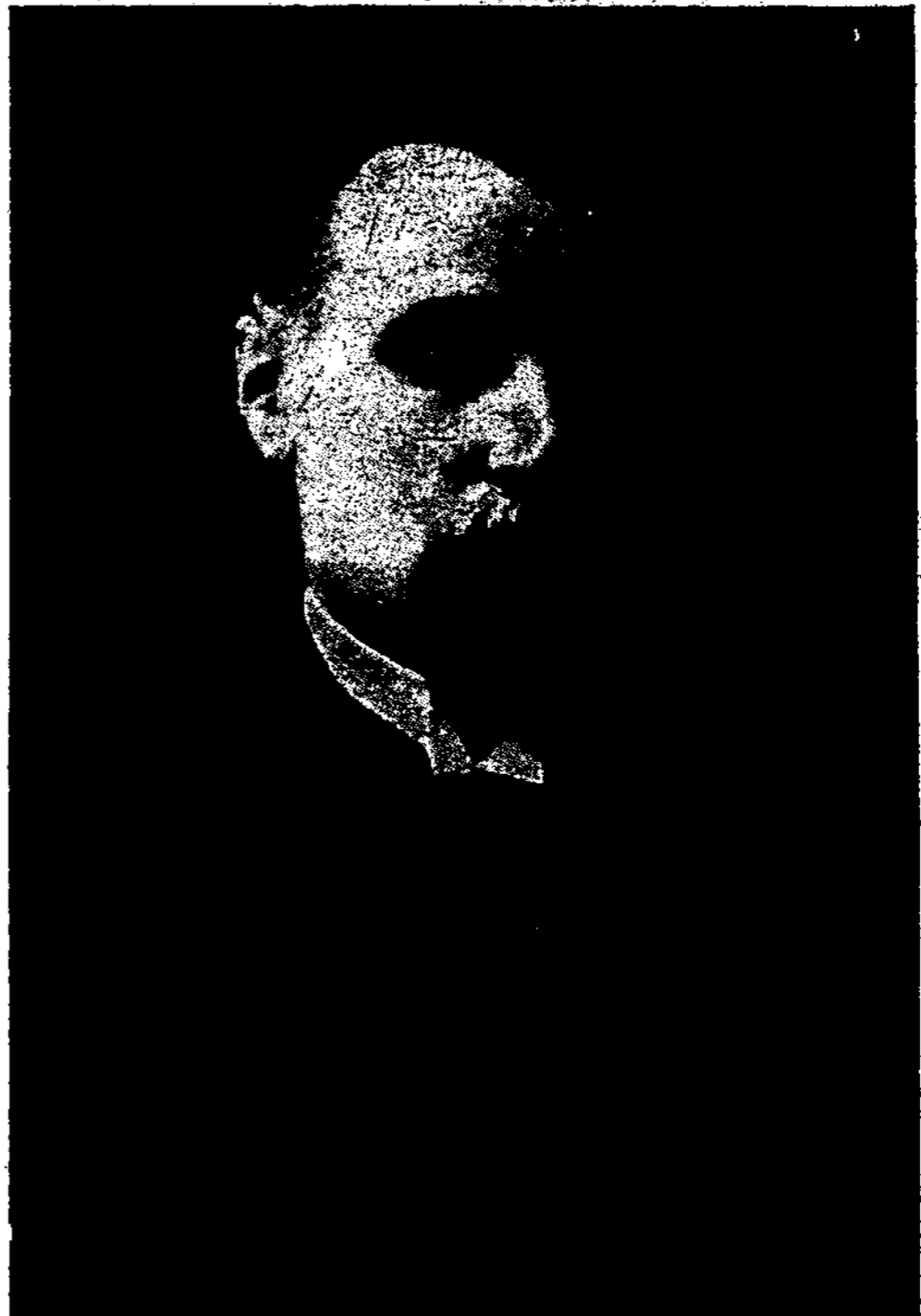
Brangiausias mums dalykas—Nepriklausomybės išlaikymas

Ministerio pirmininko J. Tūbelio kalba, pasakyta Rokišky per Tautos Dienos šventę rugpiūčio 23 d.

Tautos diena mūsų krašte yra švenčiama šiemet pirmą kartą. Ji švenčiama dideliu, plačiu mastu. Tautos dienos šventimas visose vietose, didesnėse ir mažesnėse, rodo mūsų augantį ir didėjantį susipratimą — susipratimą tiek tautinį, tiek valstybinį. Šių dviejų sąvokų — tiek tautinio, tiek valstybinio susipratimo — pilnas išsąmoninimas mums šiandien yra ypatin- gai reikšmingas ir reikalingas. Be sąmoningo šių sąvokų supratimo mums būtų daug kur ir daug kas neišku. Visas pasaulis, visi kraštai gyvena labai neramų, nenusistovėjusį laiką. Lietuvai, neseniai atgijusiai, toks pasaulio nepastovumas iš įvairių pusių daro daug sunkumų. Yra žmonių ir mūsų tarpe, kurie kartais ima abejoti dėl mūsų pačių geresnės ir šviesesnės ateities. Ypatin- gai šie dejavimai auga ir kyla, kai po gerų metų yra atėję sunkesni, liesesni metai. Šitomis progomis mėgsta pasinaudoti ne vienas iš mūsų valstybės ir tautos priešų. Yra nemaža dalis iš tų žmonių — apšviestų žmonių, ir tokių, kurie tos tautinės vienybės, valstybinio supratimo nenori pripažinti, bet priešingai — jį ardo, jį trukdo. Ir kaip tik tai šios rūšies žmonės naudojami pasunkėjusiomis dabar aplinkybėmis. Bet visam pasauliui yra nelengva. Tai matome iš tų žinių, kurios ateina į mus iš įvairių kraštų, kad tų sunkenybių kituose kraštuose nėra mažiau, gal kai kur jų turi net daugiau, negu kad mes šiandien jų turime. Taigi, iš to negalima mums daryti išvados, kad tie žmonės, kuriems rūpi paardyti mūsų kraštą, turėtų arba galėtų turėti pasi- sekimo. Išgyventasai penkiolikos metų nepriklausomo gyvenimo tarpas mums yra parodęs, kad daug didesnių yra buvę sunkumų ir juos pavyko bendromis visos tautos, visų jos sluoksnių pastangomis nugalėti. Augant mūsų krašte tiek tautiniam susipratimui, tiek valstybės pagrindų išsąmoninimui, kylant mūsų tarpe didesnei drausmei, augant, plečiantis švietimui, šitie sunkumai, kurie šiandien dar yra, palyginti su praeitų laikų sunkumais, man atrodo, yra menkniekis.

Nėra jokio abejojimo, kad esant mums visiems vieningiems, — nuo seno ligi jauno, nuo mokyto žmogaus ligi paprasto, suprantant ir vertinant save, turint sau daugiau pagarbos jausmo, nėra jokios baimės dėl mūsų geresnės ir šviesesnės ateities. Jeigu čia mums tenka pabendrauti su tokiu dideliu skaičium atvykusių iš įvairių apskrities galų, tai tas rodo, kad šitos dienos, vadinamosios Tautos šventės, pasiekia savo tikslą — jos pilnai įprasmina mūsų tiek nesenos praeities, tiek šios dienos žygius ir duoda gražios vilties ateičiai, kad eidami savo keliu, mums rodomu garbingo Valstybės Prezidento Tautos Vado Antano Smetonos, mes galime būti tikri, kad brangiausias mums dalykas yra išlaikymas nepriklausomybės, tiek politinės, tiek ekonominės. Susipratimas mūsų tautos

nemažės, bet augs ir stiprės. Būkime pilni vilties, nors ir turime sunkumų kai kur, kaip antai savo pajūryje, nors dar mūsų visų akys tebėra kreipiamos į senąją mūsų sostinę Vilnių, į tą mūsų praeities valstybės gyvenimo židini. Reikia tik tai turėti pakankamai pasiryžimo, kantrumo ir geros valios. Turint geros valios, įsitikinimo žengti keliu, rodomu mūsų gerųjų tautos vyrų, ypatingai gi mūsų Tautos Vado.

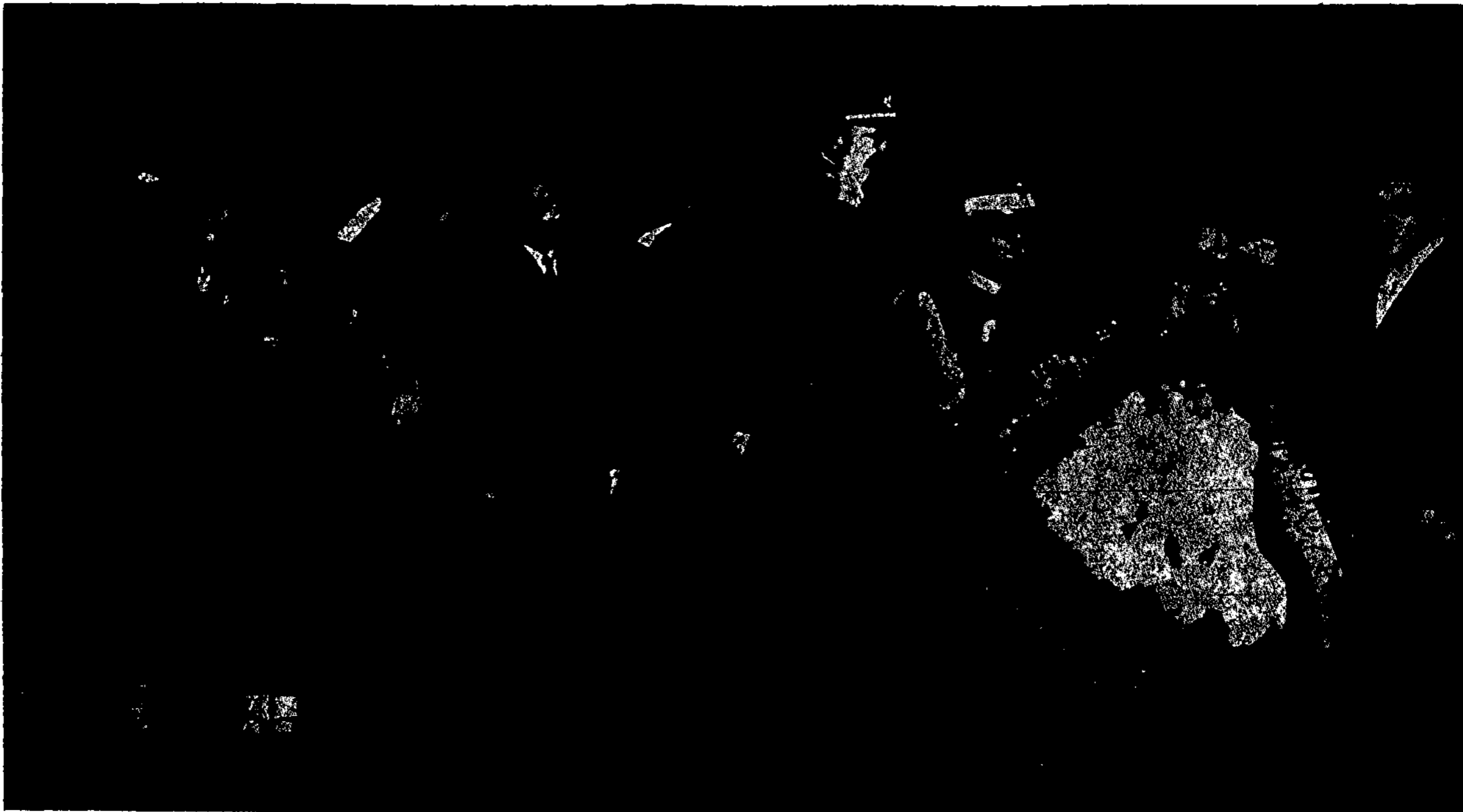
Ministeris pirmininkas Juozas Tūbelis

Didžiosios iškilmės Rokišky

Rugsėjo 23 d. sukako 5 metai, kai Lietuvos vyriausybei vadovauja ministeris pirmininkas ir finansų ministeris Juozas Tūbelis. Ypač gražiai ir iškilmingai šią sukaktį paminėjo Rokiškis, švęsdamas tautinės vienybės šventę.

Ministeris pirmininkas J. Tūbelis gimęs Rokiškio apskr., Ilgalaukių kaime, todėl rokiškėnai, pagerbdami jį, didžiąsias tautinės vienybės šventės iškilmes suderino su jo sukaktimi.

Tenka pabrėžti, kad Ilgalaukių kaimas jau seniai išsiskirstęs į viensėdžius ir Tūbelių buvusios sodybos vietoje šiandien jokio trobesio nebėra. Tačiau rokiš-

Naujai paskirtas Latvijos nepaprastasis pasiuntinys ir igaliotas ministeris Seja rugsėjo 22 d. 12 val. įteikė Resp. Prezidentui A. Smetonai kredencialus. Vakare dalyvavo Karo muziejaus iškilmėse ir padėjo vainiką prie paminklo žuvusiems. Čia ji matome (iš dešinės) dedanti vainiką drauge su karo atstovu plk. lt. Kuociniu *Smečchausko foto*

kėnai tosios vietos neužmiršo. Dar pavasarį Martiniškių skyriaus jaunalietai gavo iš buv. Tūbelių ūkio dabartinio savininko tą pačią vietą, kur stovėjo Tūbelio namas, ją gražiai aptvėrė, prisodino gėlių, ažuolų ir padarė gražų darželį J. Tūbelio gimimo vietai atminti. Toj pačioj vietoj, kur stovėjo Tūbelių namo pečius, dabar pastatytas akmuo su įrašu, kad toj vietoj gimė Juozas Tūbelis.

Važiuojanti į Ilgalaukius ministerį pirmininką J. Tūbelį su jo palydovais Kazliškių kaime pasitiko 40 raitų uniformuotų jaunalietai, kurie, apsupę jo automobilį, lydėjo iki vietos. Ilgalaukiuose buvo papuošti iškilmingi vartai. Prie jų laukė vietos ūkininkai, dar gerai atsimeną ministerį pirmininką, kai jis čia leido jaunystės dienas. Atvykusįjį pasveikino ūkininkų atstovas ir jaunalietai rajono vadas. Ministeris pirmininkas J. Tūbelis, padėkojęs Martiniškių jaunalietais už gražų darbą, atidarė jau anksčiau minėtą darželį.

Po Ilgalaukių iškilmių Moškėnų piliakalny buvo suruoštos ūkininkų ir jaunalietai vaisės. Keli šimtai ūkininkų ir vietos jaunimas su aukštuoju svečiu ir kitais atvykusiais į iškilmes susėdo prie bendrų stalų. Suskambėjo dainos ir muzika. Ministeris pirmininkas šnekučiavosi su senais pažįstamais ūkininkais, su kuriais drauge teko praleisti kūdikystės dienas, ir dalijosi išpūdžiais. Šokių metu ir žilaplaukiai nebeiškentė neįsisukę į bendrą šokančiųjų ratą.

Sekmadienį, IX. 23, Rokišky buvo dideli šv. Mateušo atlidai. Tą dieną buvo surengta ir didžioji tautinės vienybės šventė Rokišky. Žmonių privažiavo ir iš kitų apylinkių. Taip pat ir žymių svečių iš Kauno ir kitur. Miestas pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Papuošti keli vartai su ministerį pirmininką sveikinančiais įrašais. Prie pirmųjų garbės vartų stovėjo šaulių, jaunalietai, skautų ir mokinių špaleriai, vietos vyriausybės, įstaigų, mokyklų ir organizacijų

atstovai. Ministeris pirmininkas, sutiktas orkestro ir organizacijų, pirmučiausia pasisveikino su išsirikiavusiais. Burmistras Malevičius trumpu žodžiu pasveikino atvykusį aukštąjį svečią. Nuo garbės vartų iki pat naujosios mokyklos buvo išsitiesę špaleriai. Vėliavėlėmis ir pakeltomis rankomis sveikino svečią. Mokyklos plotas siūbavo nuo gausingai prisirinkusios minios. Čia ministerį pirmininką vėl pasitiko burmistras ir mokytojai. Mokytojų vardu pasveikino mokytojas Stulgis. Prie mokyklos durų burmistras pasakė kalbą, apibrėždamas mokyklos statybos istoriją ir paprašė ministerį pirmininką ją atidaryti. Atidarius naująją mokyklą, pavadintą Juozo Tūbelio vardu, kalbėjo pats ministeris pirmininkas J. Tūbelis ir švietimo ministeris prof. Tonkūnas. Kalbų protarpiais dainavo mokiniai.

Atidarius ir pašventinus naująją mokyklą, svečiai ją apžiūrėjo ir pasigėrėjo jos įrengimu. 6 komplektų mokyklos patalpos moderniai ir puikiai įrengtos. Namas kainuoja per 93.000 litų, pastatytas netoli gimnazijos. Mokyklą pastatė Rokiškio miesto savivaldybė pagerbti žymųjį rokiškėną, dabartinį ministerį pirmininką J. Tūbelį.

Iš mokyklos ministeris pirmininkas J. Tūbelis, švietimo ministeris prof. Tonkūnas ir kiti aukšti svečiai nuėjo į bažnyčią pamaldų. Pačioj bažnyčioj ir aplink ją siūbavo minios privažiavusių į šventę žmonių.

Po pamaldų svečiai nuvyko į žemės ūkio parodą, kurią atidarė ministeris pirmininkas J. Tūbelis. Paroda buvo nemaža. Vien veislinių puikių arklių išstatyta per 200.

Nepriklausomybės aikštėje buvo tautinės vienybės ir ūkininkų šventė ir paradas, kurioj vien organizuotų rokiškėnų dalyvavo per 3000, jau neminint gausingiausios neorganizuotos minios. Ministeris pirmininkas pasakė kalbą, kurią dedame atskirai.

Dzūkija žiūri Vilniaus link

Teisingumo ministerio Šilingo kalba, pasakyta rugsėjo 23 d. Alytuje per Tautos Vado A. Smetonos šventę

Sveikinū dzūkų kraštą, pakilusį pagerbti Tautos Vadą. Nuo sraunaus Merkio, nuo Nemuno krantų, nuo žavinčių ežerų ir saulėtų smiltynų atėjote čia parodyti savo atgijusios, jaunos tautinės galios. Stip-

Gyvieji paveikslai Alytuj: priešaky nešamas mūs Tautos Vado A. Smetonos paveikslas, toliau (automobily) Gedimino pilis

Lauciaus foto

rūs dzūkai ir vieningi, myli savo tėvynę ir pasirengę ją ginti. Tvirtas dzūko būdas, pasitiki jis savo vieku — ką pasiryžęs, turi pasiekti. Kalba tatai jūsų žėrinčios akys, jūsų veidų, saulės įdegintų, vėjų apipūstų ir tėviškės žeme apneštų, kieti bruožai. Kalba tatai jūsų drausminga eilių rimta, rami jėga. Tai — puiki dovana Tautos Vadui. Ne veltui Jo žodis, ne veltui Jo darbas. Žodis prigijo ir darbas davė vaisių. Puiki dovana tėvynei! Nuo Baltijos pajūrio kopų, nuo Palangos Birutės kalno, nuo Zarasų padauguvio ligi jūsų Merkinės susipratusi, vienybėje siekianti didžiųjų tikslų, tvirtos rankos vedama lietuvių tauta.

Gražus jūsų kraštas ir kilnus. Visa jūsų žemė prisiskundusi praeities atsiminimo, tartum tebekvėpuoja gilia senove. Dainų dainomis, pasakų pasakomis patvinusi jūsų žemė, užtat ir Dainavos vardu dar ir šiandien tebevadinama. Jūsų pasakos ir padavimai — brangus tautos turtas. Iš jų sruvente sruvena garbingų žygių dvasia. Jūsų padavimai porina mums daugiau negu kruopštieji metraščiai, juose pasakojama, kas ir metraščiuose nebuvo žymima. Tai aidas, kadaise buvusios Lietuvos atspindulys. O jos būta didingos. Ir jos didingumo pradžia jūsų krašte. Šarūno Dainavoje gimė, Mindaugo Liškiavoje augo, Margio Pūnioje krikštyta lietuvių tautos vienybė.

Čia, Dzūkų žemėje, išsivystė valstybinio vieningumo sąmonė ir išaugo valia jungtomis jėgomis kovoti su piktais kryžiuočiais. Čia, Dzūkų žemėje, praeities Lietuva telkė visas lietuviškas gimines į vieną didžią tautą valstybę, ligi Vilniaus ir Trakų vadovaujama įgijo pasaulinės galios. Dzūkų žemė buvo Lietuvos valstybės idėjos lopšys. Tad ir šiandien dar gyvai tebeskamba jūsų padavimuose tauri tautos praeitis, tad ir šiandien dar iš jūsų pasakų ir iš jūsų žemės dvelkte dvelkia senovinė lietuvių siela.

Pasaulio politikos sukuriuose tvinksta neramus, rūstus rytojus, kasdieniai rūpesčiai, dideli ir maži, spaudžia jus ir negerovių pasitaiko mūsų gyvenime, kurios reikia atsidėjus šalinti. Visas jėgas turime įtempti, kad greitai, gerai susitvarkytume viduje ir rimtai pasiruoštume atsispirti keliantiems galvą priešams. Tam pasiekti įsidėmėkime svarbiausią dalyką.

Niekai visi vargai ir pavojai nebaisūs, kai stipri tautos dvasia. Gali ištikti tautą nelaimė, tauta gali ir laisvės netekti, bet ligi gyva jos dvasia, ji atsigaus dar tvirtesnė, dar gajesnė. Tauta gyva, ligi gyva jos tauri siela. Jūs, dzūkai, patys esate tatai įrodę. Ir visa mūsų tautos — ne tik mūsų, bet ir kitų tautų — praeitis tatai rodo. Per vargo amžius mūsų seneliai mokėjo auginti jaunąsias kartas lietuviams. Per nelaisvės amžius mūsų dainos ir pasakos glaudė naujos Lietuvos ilgesį. Mūsų tėvai ir protėviai kliudomi, ujami, tyliai, slaptomis ugdė lietuviškąjį grožį ir išmintį. Iš jų supiltų aruodų semiamės dvasios brangenybių ir jomis gyvename. Dar priespaudos dienomis jūsų žemė davė Čiurlionį — vyrą, kuris iškėlė lietuvių vardą į genijaus kūrėjo padangę, kuris stebina ir žavi ne mus vienus, bet ir kitas tautas. Taip kieto vargo užgrūdinta tautos dvasia gali daryti stebuklą.

Dar prieš Kristų gyveno nedidelė, bet drąsi ir išmintinga graikų tauta. Ją puolė galingi persai. Į graikų žemę kelias ėjo per siaurą kalnų tarpekį, Ter-

Irgi vienas gyvųjų paveikslų Alytuj, kuriame parašyta: dabartiniai Lietuvos priešai

Lauciaus foto

Dzūkai raitininkai, tautišku apdaru, Alytaus šventėje
Lauciaus foto

mopilais vadinamą. Čia persų kariuomenės minių minioms pastojo kelią Leonido vadovaujamas graikų būrys. Leonidas žinojosi žūsiąs, bet nepasitraukė ir žuvo gindamas tėvynę. Du su viršum tūkstančiai metų skiria mus nuo to įvykio, bet žmonija atsimena jį ir laiko drąsos ir tėvynės meilės pavyzdžiu. Leonido pavyzdžiu auklėjamas visų tautų jaunimas.

Ir mes, lietuviai, kovų dėl nepriklausomybės metu esame davę didvyriškumo pavyzdžių. Ir mes turime savo Termopilus ir savo Leonidą. 1919-tais metais Kėdainiai ir Alytus buvo dvi vienatini užtvari, gynusi Kauną. Abiejose buvo tik nedideli gynėjų būriai. Bet jie sulaukė priešų veržimąsi, išgelbėjo Lietuvą, ir ant Nemuno tilto Alytuje karžygiškai žuvo karininkas Juozapavičius. Laimingi jūs dzūkai, kad šituo garbės vainiku tėvynė pasipuošė jūsų žemeje. Karininko Juozapavičiaus paminklas Dzūkijos širdyje, Alytuje, byloja tatau visai Lietuvai.

Ir dabar, kovojant atkaklią kovą dėl Vilniaus išvadavimo, jūs davėte tėvynės aukurui garbingų aukų. Štai klastingai lenkų nužudytas kunigas Bakšys, štai kankinio mirtimi miręs mokytojas Bloznelis.

Jūs galite didžiuotis savo kraštu.

Alytus stipri užtvara pakeliui į Kauną ir plati anga į Vilniaus kraštą. Diena dienon jūs lydite akimis mėlynąją Dzūkijos miškų ir kalvų ruožą, lenkų laikomą. Diena dienon jūs lydite akimis anapus Merkio siūbuojančių javų laukus, nelaisvėje tūnančias

brolių ir seserų sodybas. Ne tik žinote, ne tik širdimis jaučiate, bet gyvomis akimis matote pavergtųjų vargą, gyvomis akimis girdite jų skundą. Tad ir kovoje dėl Vilniaus žemių jūs, dzūkai, stovite pirmoje eilėje. Šiomis išskilmėmis jūs tvirtinate tatau ir siunčiat Tautos Vadui gerą žinią — Dzūkija žiūri Vilniaus link.

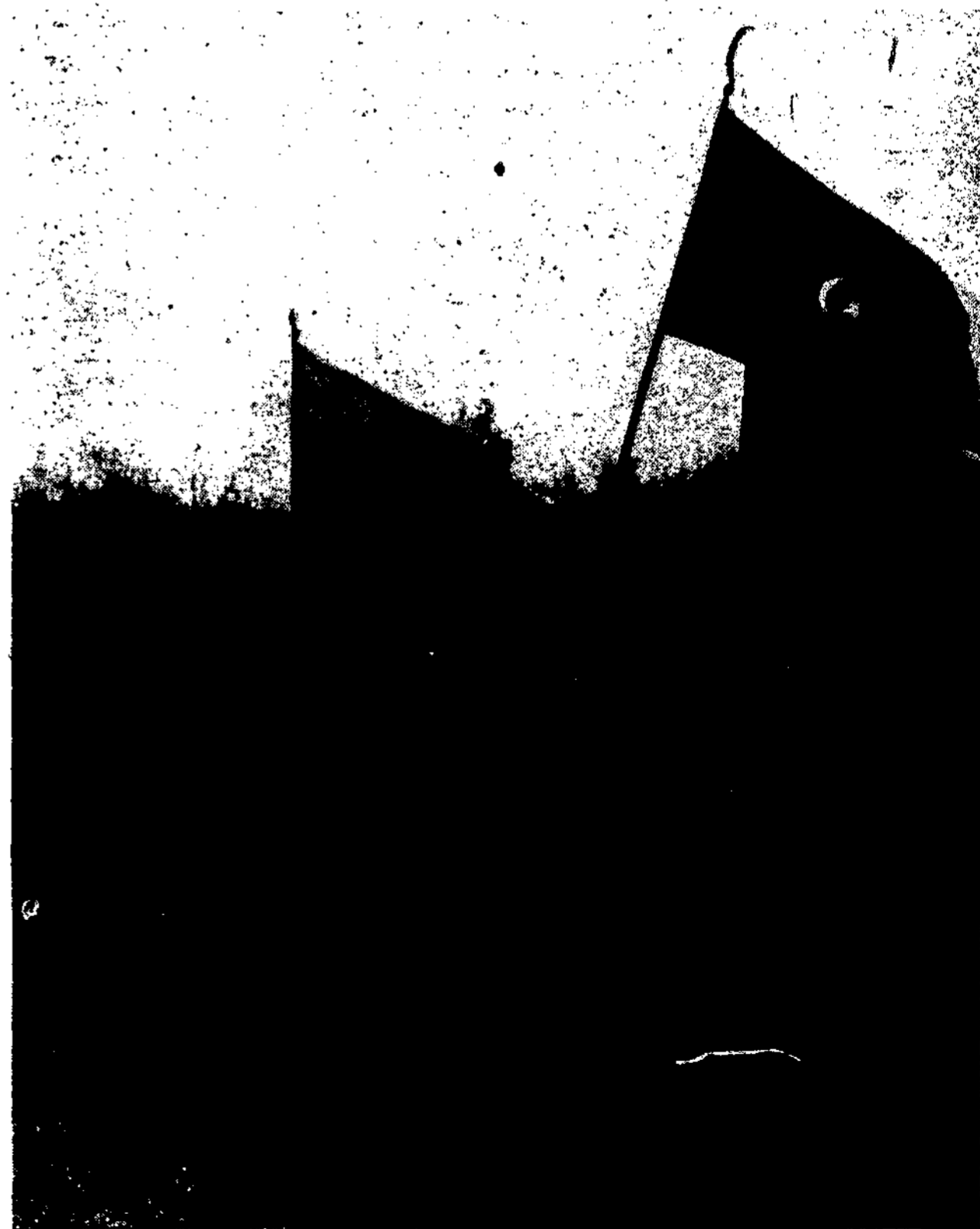
Dzūkai gražiai pasirodė

Be visos Lietuvos, minėjusios Respublikos Prezidento A. Smetonos jubiliejų rugsėjo 8—10 d., Alytaus apylinkių dzūkai dar panorą jį gražiai ir iškilmingai paminėti atskira diena, tikrai dzūkiškai, savotiškai.

Rugsėjo 23 d. Alytuje buvo surengta didelė Tautos Vado A. Smetonos šventė, kuria pasirodė, ką romantiškieji dzūkai gali duoti.

Jau šventės išvakarėse į Alytų pradėjo traukti iš visų pusių raiteliai. Vakare Alytus paskendo ugnyje: visos įstaigos ir namai pasipuošė žibūriais ir tautos didvyrių paveikslais. Ugnies jūrą dar labiau padidino organizacijų eisena su deglais į aikštę, kurioj buvo surengtas skautų laužas. Laužą supo dideli raitelių būriai ir gausinga minia. Jau iš vakaro sujojo į Alytų per 2000 raitelių. Skautai atliko prie laužo programą.

Šventės dieną, rugsėjo 23 d., organizacijos susirikiavo prie Nepriklausomybės paminklo ir prie jo padėjo vainiką. Įvairiausi organizacijų plakatai su šūkiomis daugiausia reiškė visos tautos troškimą: „Vade, šauk žygin į Vilnių!“ Pasirodė vežimai su gyvais pa-

Dzūkijos totorių šimtinė Alytaus šventėje

Lauciaus foto

veikslais. Buvo inscenuota apkaustyta Lietuva, kuri trimitu šaukė į Vilniaus žygį.

Iš Nepriklausomybės aikštės prasidėjo iškilmingoji eiseną į parado aikštę. Ėjo organizacijos, jojo uniformuoti raiteliai. Jojo ne tik vyrai, bet ir moterys, ir maži vaikučiai, gražiai valdydami savo žirgus. Su dzūkais kartu jojo ir totorių šimtinė iš Razių, Butrimonių val., kurie yra Vytauto Didžiojo Lietuvoj apgyvendintų totorių palikuonys. Jie turėjo savo totorišką vėliavą ir savo pusmėnulio ir žvaigždės emblemas. Kartu nešėsi ir Vytauto Didžiojo paveikslą.

Kiekviena šimtinė jojo su savo vėliava. Ant savo iečių turėjo savo spalvų vėliavėles. Moterys buvo pasipuošusios tautiškais rūbais, o vyrai tautiška juosta per dešinę petį ir juosmenį aplinkui. Skrybėlės ir krūtinės taip pat buvo papuoštos; papuošti ir jų žirgai. Iš viso raitelių iškilmėse dalyvavo per 3000, todėl ir pačios iškilmės atrodė raiteliškos.

11 val. atvyko vyriausybės ir kariuomenės atstovai. Tuoju prasidėjo ulonų aikštėj pamaldos, kurias laikė vyr. kariuomenės kapelionas kun. Mironas. Po pamaldų ministerių pirmininką pavaduojąs teisingumo ministeris St. Šilingas apvažiavo išsirikiavusius dzūkų raitelius ir organizacijas ir pasisveikinęs pasakė gražią kalbą, kuri įdėta šiame „Kario“ nr.

Po prakalbų buvo paradas, kurį priėmė ministeris Šilingas. Pirmi prajogo kariuomenės daliniai, buvusio 3 kavalerijos pulko „Geležinio Vilko“ uniforma dragūnų šimtinė, toliau raitieji šauliai, skautai, savanoriai kūrėjai ir kiti. Vyriausybė ir visuomenė sukėlė dideles ovacijas dzūkų moterims senutėms, kurios tautiškai pasipuošusios gražiai praėjo pro vyriausybę. Po organizacijų eisenos prasidėjo raitelių joseną, kuri užtruko apie valandą.

Lenktynėse daugelis laimėjo įvairių dovanų, kurių tarpe buvo A. Smetonos raštų ir t. t. Totorių šimtinė laimėjo Respublikos Prezidento A. Smetonos portretą. Ministeris pirmininkas, sveikindamas totorius, pabrėžė jiems, kad „atjojote su senuoju savo vadu, Vytautu Didžiuoju, o išjojate su atgijusios Tautos Vadu — Antanu Smetona“.

Naujasis vyr. štabo viršininkas

Vyriausio štabo viršininku paskirtas *gen. št. plk. ltn. Stasys Raštikis*.

Valstybės Prezidento aktu vyr. štabo viršininkas *gen. ltn. Jackus* dėl ligos atleistas iš pareigų ir paskirtas ypatingų reikalų karininku prie krašto apsaugos ministerio divizijos vado teisėmis.

Ginklų dirbtuvėse

Pajaujo foto

Pradedam rungtynes

Laučiaus foto

Kario širdis

Kario širdis karšta, ugninė,
Po kieto plieno krūtine.
Jeigu tik šaukiasi tėvynė,
Jam niekis priešų ir minia.

Žvali jaunystė, kaip erelio,
O žingsniai — didvyrio žmogaus.
Drąsiai sudieui sakys mergelei,
Kai kovos trimitai sugaus.

Žydės drąsa, kilnus ryžtumas,
Nė ai širdis nepasakys.
Iš priešų liks miglotas dūmas,
Kai kovoj kausis mūs karys.

Tik mum šią jėgą tevaldyti:
— Pirmyn... Na sekasi... Eiva...
Kiekvienas gali pasakyti;
— Garbinga žemė Lietuva.

Garbinga praeitim didvyriais,
Ir dabartim — pažvelk tiktai.
Pas mus karingi kariai vyrai
Kas priešas — sumuša piktai.

Kario širdis karšta, ugninė,
Po kieto plieno krūtine.
Jeigu tik šaukiasi tėvynė,
Jam niekis priešų ir minia.

Saulis

Husarai joja

Trinksi vieškelius kanopos,
Spindi saulėje kardai,
Balnuos sėdi mūsų broliai,
Džiaugsmu žėri jų veidai.

Pilnas kelias juodbėrėlių...
O kardų, kardų miškai!
Sūkuriuosna dulkės kyla
Ilgas voras tematai.

Sesės šypsosi darželiuos, —
Žavi jas jauni kariai:
Stiprūs, jauni čia mūs broliai,
Joja su narsiais žirgais.

Domas

Lietuviai ant žirgų

(Raitųjų lenktynėms paminėti)

Ginklo draugužiai ir žaliojo kaimo artojai —
Jojame, jojame, jojame...
Dainą lietuvišką ošiantis šilas kartoja,
Juodbėrių skardų kvatojimą.
Viesulu lenkiame klonius ir pievas žaliąsias,
Sveikina, moja darželiuose tauriosios sesės.

Sentėviai raiti tėvynėje Nemuno tyro
Kovėsi mūsųose, kovėsi;
Raiti su daina išjodavo tūkstančiai vyrų
Priešą sutikt įsibrovusį.
Švelniai, kaip motina, Nemunas Lietuvą prausė —
Žirgą mylėjo, kaip draugą, kaip brolių tikriausią.

Nugalim kliūtis pastojusias kelią į priekį —
Nieko mums nėra negalimo!
Kas, kad beprotišku užesiu viesulas rėkia?
Šėlsta perkūniškom salvėm?!
Pasagom skambant, prie mylimo žirgo palinkę,
Tikslą pasiekiame norais ir darbu galingi.

Nuklega dienos, pavasarius, vasaras neša —
Jojame, jojame, jojame...
Numetėm skundo, verkšlenimo vergišką našta —
Vasara gruodyj kvatojame.
Kalnais, pakalnėmis saulę nešiodami jojam —
Ginklo draugužiai ir žaliojo kaimo artojai.

Jonas Docius

Civiliai raitininkai buvusiose kavalerijos rungtynėse.
Ripskio foto

Feljetonas

Konkursas

Damazas Kilpa, matyti, taip jau buvo sulipdytas, kad dėjosi visų rūšių specialistu. Vieną dieną jis stovėjo parduotuvėje ir svėrė pamidorus, antrą dieną studijavo betoninių tiltų statybą, o jau po savaitės nusprendė būti literatu ir ėmė knistis storuose Grafo Montekristo tomuose.

O literatu būti jį paskatino toks išviršinis patraukimas, pasireiškęs noru dalyvauti paskelbtame „Kario“ konkurse.

— Literatas, vadinasi, — samprotauja Kilpa, — yra žmogus, kuris nėra žmogus, nes kai tik pasidarai literatu, tuoj į nemirtingųjų kolekciją įsibrauni. O kad konkurso temos kariškos, tai ką gi, nepaslapstis. Pažįstu Kvarabos Mykoliuką, husaru tarnavusį, pustrečio karto žiūrovu konkuruose dalyvavau, esu ir po aerodromą vaikščiojęs. Be to, pats dvi savaites kuopoj bulves skutau, o ir į atsargą išėjau dėl dalyko kariško. Ką čia, vadinasi, konkursas!

Ir Damazas Kilpa, sulikvidavęs pamidorus, pasineria į literatiško ir kariško pasaulio gilybes. Jau anksčiau Kilpa buvo girdėjęs, kad geras ir gražus vardas daug žmonėse reiškia, tad nenuostabu, kad ir konkurso pasisekimas priklausys nuo to, kokį vardą jis pasirinktų. Aišku, vardas ir tema, tai svarbiausia, o turinys, žinoma, šiek tiek ir turi svarbos, bet jis paaiškėja berašant, o kartais ir parašius. O kad turinys, kartais, ir parašius nepaaiškėja, šią mintį Kilpa nuvijo visomis keturiomis.

— Ką, gal pasirašyti „Napoleonu“? O gal „Dantė ir pragaras“? — galvoja Kilpa, kūrybinės ekstazės kankinamas. — Gal „Poetas ir gloriija“? Taip, — pagaliau nusprendžia Kilpa. — Pasirašysiu „Kūrėjas su gloriija“, ir bus garbingiausia.

Bet staiga Kilpa vėl pabalsta, kai įsigalvoja, kad jo slapyvardis visai nekariškas.

— „Kūrėjas su gloriija“... Po šimts pypkių! Reikia gi, kad nors kiek kvėpėtų paraku. Ot, taip, sakysim, „Kulkosvaidis ir kūrėjas su gloriija iš patrankos“, — jau galutinai nusprendžia Kilpa ir užsirašo lakšto kertelėje.

O kas link temos, tai Kilpa greit ją surado ir pradėjo rašyti konkursinį kūrinį „Dangaus mėlynė ir sparnai“. Norėjo įvardinti „ir plieniniai sparnai“, nes taip daug poetiškiau būtų, bet paabejojęs, ar tikrai lėktuvo sparnai iš plieno daromi, tą žodį išmetė. Pagaliau, Kilpa priėjo ir prie kūrinio turinio.

— Bet nuo ko pradėti? — stojasi jam prieš akis didelis klausukas. — Šimts pypkių, vadinasi! Kad tik žinčiau pirmąjį žodį... Žinoma, — staiga apsidžiaugia Kilpa, — nuo didvyrio charakteristikos!

Ir jis pradeda:

„Jis turi dvi kojas ir yra lakūnas, lakūnas pavydėtino masto, galingųjų erelių konkurentas!.. Kai jis pasikelia į padanges, jo nieks nebesutinka žemėje, nes ten kelia kovas su plunksnuotais sakalais, kurių akys, kaip elektra, o snapas, nelyginant, kardas!.. Tėn, toj mėlynoį kabalynėj, išiveržia jo raumenys ir širdis ima plakti, nes jaučia ant nugaros parašūtą, o ryžtingos ir juodos, kaip sabaļai, akys žvelgia į užburtaįjį toli... Į toli, kur plieninio paukščio vairs ir rankenos, minimo paukščio nervai!..“

Gal Kilpa ilgai taip būtų pylęs, jei atsitiktinai nebūtų priėjęs išvados, kad konkursui reikia rašyti

apie dalykus, baisiai didelius. Juk kiekvienas lakūnas gali pasikelti ir žvelgti į toli, bet atlikti ką nors baisaus, nuo ko stingtų gyslose kraujas ir svaigtų galva, ot kur svarba!

— Reikia rašyti baisiai, — įsisvajoja Kilpa ir pasikaso pakaušį. — Tegul skaitydama komisija jaudinasi!

Ir Kilpa pradeda rašyt baisiai:

„Parakas ir dūmai, dūmai ir parakas, o viršuje saulė. Štai, už orizonto lakūnas išvelgia dar vieną priešą, ir smarkiau paleidžia propelerį. Lėktuvai artinasi... Baisu!

Pagaliau, iširdę priešai susitinka. Susižvelgia piktomis akimis ir padidina gazo rankeną. Skrenda tiesiai viens į kitą. Tarpas mažėja... Jau tik 15 metrų... 10 metrų... 3 metrai...“

Katastrofa!..

Ne. Dar ne, bet greit bus.

Priešo lėktuvas nuo susidūrimo smarkiai nukentėjo, nes suaizė į šipulius propelerį ir palaužė dešinį sparną. Lėktuvas svyruoja, bet užsispyręs priešas nenori prisipažinti nugalėtas. Jis suka platų lanką į kairę ir, padaręs mirties kilpą, paleidžia kulkosvaidžius.

Kulkų lietus pripildo mėlynąsias erdves, o viena klajūnė negailestingai pasiekia Petro lėktuvo kairįjį sparną, beprotiškai perlįsdama... Lėktuvas ima svyruoti, pereina į suktuką ir pradeda kristi žemyn.

— Kontakt! — sušunka lakūnas iššokdamas, ir iš 5 kilometrų aukštumo ima artėti į žemę.

Lakūnas mato...“

Bet čia Kilpa pradeda galvoti, ką lakūnas taip aukštai galėtų matyti? Jis pagalvoja ir tęsia toliau:

„...mėlynąsias erdves ir toli, toli bėgantį savo priešą. Paskui jis nuleidžia akis žemyn ir nusigąsta, nes žemė jau pasirodo visai arti, o parašūtą nesiskečia.“

— Nelaimė, — pagalvoja lakūnas ir pažiūri į chronometrą: rodo lygiai 200 metrų.

Bet parašūtą nesiskečia. Petras neatitraukia nuo rodiklio akių. Jis mato, kad greitai pasieks žemę, nes metrų liko vos 50“.

Šioje vietoje Kilpa nusišluosto prakaitą ir pagalvoja, kad jau bus užtektinai komisiją prigašdinęs, kad jau laikas savo didvyrių gelbėt. Tad negaišuodamas išskečia jam parašūtą:

„10 metrų aukštumoje, Petras didžiausiomis pastangomis patraukia virvelę ir... o laimė! Parašūtą išskečia! Jis laimingai nusileidžia, ir dar pastato rekordą!“

Kilpa, žinoma, rašė toliau, kol, pritrūkęs baisių bei nebaisių dalykų, nutarė kūrinį baigti. O jau išsiuntęs jį karštai tikėjo, kad „Dangaus mėlynės ir sparnų“ autoriui premija turi išdegti.

Alfonsas Arnas

KARABINAS — KULKOSVAIDIS

Šveicarijoj sukonstruotas karabinas — kulkosvaidis. Be sandėlio dėžės sveria 4,46 klg. Sandėly 40 šovinių. Galima šaudyti atskirais šūviais ir automatiškai. Taiklumas iki 300 metrų labai panašus į Mauzerio sist. karabinų taiklumą. Durtuvas uždedamas.

Šis ginklas ypač tiks artimose kautynėse.

Radio tarnyboje

Vasaros rytas. Nuraudę nuo rytinės gimnastikos radistai rinkosi į valgyklą. Linksmi sąmojingi juokavimai didina apetitą. Dar radistų nuotaiką didino toji aplinkybė, kad šiandien turėjo eiti į laukus su vidutinėmis radio stotimis.

— Stočių komandos stot savo vietoje! — komanduoja būrininkas.

— Dabar, vyrai, uždavinį žinot, darbo tvarką, pašaukinius ir bangų sudėtį turite, todėl negaišdami prie savo tikslo — marš!

Sudundėjo laiptai ir visos komandos puskubėjo nurodytomis kryptimis. Visi dega entuziazmu, noru aplenkėti vieni kitus. Ilgakojis Gulbinas net pasišokėdamas skubėjo su generatorium ant pečių. Gulbinas jokių būdu nenorėjo pasiduoti, kad kitos komandos pirmos įsirengtų radio stotį.

Saulė šypsojos pro medžių šakas ir bučiavo rados radistų kaktas. Bet nė vienas radistas nesulėtinė žingsnių. Gulbinas nuolat ragino skubėti ir jokių būdu nesutiko, kad kas pakeistų nešti generatorių. Jis juokaudamas sakė, kad nė jis generatorių, bet generatorius jį neša.

Vieta pasiekta. Įrengiama radio stotis: tvarkomas imtuvas ir siustuvai, tempiama antena, tiesiami įžeminimai, statomas generatorius. Ir po dešimties minučių stotis visiškai parengta.

— Tamsta, puskarininke, jau mus šaukia! — praneša budintis telegrafistas.

— Atsakyti. Dirbti visą laiką telegrafija.

Nuolat cypė telefonuose telegrafas, skubiai radistas registravo žurnale visokius sutrumpinimus, atskiras raides. Plaukė radiograma po radiogramos. Ėjo įtemptas darbas. Kiti radistai — telegrafistai irgi nesnaudė, nes čia darbo visiems pakanka. Čia pakaitomis dirbo prie aparatų, čia registravo, perrašinėjo bei šifravo radiogramas.

Gulbinas jau sėdėjo ant generatoriaus, kaip ant dviračio. Jam labai patiko sukėti generatorių, nes tai

labai priminė važiavimą dviračiu, tik su tuo skirtumu, kad šis vietoje stovi.

Mėgo Gulbinas generatorių sukėti, bet dar geriau mėgo telegrafu dirbti. Gulbinas sakė juokaudamas, kad jam gražiausia ir įdomiausia muzika, tai radio telegrafas. Nes tik telegrafo muzikoje pilna įvairiausių paslapčių.

Netoli žolėje, lyg pritardamas telegrafui, čirškino žalias žiogas. Stotis paslėpta už medžių, nes to reikalauja kautynių sąlygos. Antena taip vykusiai pratiesta tarp medžių, įžeminimai, aparatai užmaskuoti žole ir šakomis, todėl ne geriausio lėktuvo žvalgo foto nieko nepastebės. Saulė, kaskart vis labiau kildama, šildė užsimaskavusių dirbančių radistų pečius.

Iš visų radio stočių Gulbinui geriausiai patinka vidutinės stotys. Jos labai praktiškos. Patogu su jomis persikeldinėti, o kas svarbiausia, nereikia taip ganyti tų anodinių baterijų, kaip kitose stotelėse, nes čia generatorius niekuomet nenusenka, tik reikia kojoms duoti garo — ir viskas tvarkoje. O antra, ir ryšys palaikyti — tik juokai.

Gulbinas jau toks sutvėrimas, jei ką naują pamato, tai lįs, čiupinės ar klausinės, kol visą smulkiai sužinos. Todėl ir dabar, gavęs laisvą valandėlę, neiškentė nepaplepėjęs apie savo karišką specialybę.

— Kodėl tų radio bangų yra įvairių rūšių? Štai šitų stotelių bangos visai skiriasi nuo duplex radio stotelių, nors jie savo forma mažai tesiskiria.

— Ne stotelių formą, bet jų sumontavimas turi įtakos bangoms, — atkerta dručkis šniūras.

— Bet kaip sau norit, vis dėlto savo apylinkės gyventojams, kai parvažiuosiu į atsargą, galėsiu iš radio srities daug patarimų duoti. O iš to bus jiems ir man naudos.

Radistai dirbo be sustojimo, nuolat pasikeisdami. Visi stengėsi priimamą radiogramą kuo greičiausiai priimti ir perduodamą perduoti. Eina lenktyniavimas. Gulbinas apkaitęs darbuojasi, mat, nori pasiekti rekordą telegrafo priėmimo. O tai jam pusėtinai sekas, nes jis savo specialybę nuoširdžiai myli. Nors ir kiti radistai sąžiningai mokosi (nes radistais eina tik tie, kurie tam turi patraukimą), bet argi visų lygūs gabumai. Kitas gal ir labai norėtų būti pirmuoju, bet negali. Radiotelegrafistu tapti irgi reikalingi tam tikri gabumai, be kurių ir su geriausiais norais nieko nepasieksi.

Tolumoje, vakaruose kilo audros debesys ir girdėjosi tolimas griaustinis. Prakaitas dar labiau apypilė radistus, nes prieš audrą oras labai tvankus. Telefonuose pradėjo tarškėti, atsirado atmosferiniai kliudymai — didžiausi radistų priešai.

— QRN? — užregistruoja priėmimą budintis radistas prie imtuvo. Tai yra klausimas: ar dideli atmosferos išsitaisymai?

Atsakoma, kad didelis kliudymas, negalima dirbti.

— QRT — nutraukti perdavimą, — užregistruoja.

Išjungiami aparatai, nes juodas debesis čia pat viršum medžių švokščia ir nuolat laido žaibus. Radistai pasislėpė po medžiais nuo lietaus lašų, kurie žaidė medžių lapuose. Radistai juokaudami kalbėjo, kad graustinio išsigąsta elektromagnetinės bangos taip, kaip priešas tanko.

Audra po truputį tolo. Radistai sutvarkė radio stoteles ir skubėjo į kareivines, nes jau baigėsi užsiėmimų

Ryšinininkai mokomi savo darbo

Pajaujo foto

laikas. Gulbinas džiaugiasi, kad lietus surengė jiems tokią puikią pirtį.

Po pietų eil. Gulbinas budi radio stoty. Kaip malonu jam čia dirbti! Argi neįdomu sujudinti eterį, klausytis, ką elektromagnetinės bangos šnabžda... Nors, tiesą pasakius, dirbti radio stoty neprityrusiam nėra jau taip lengva. Bet kas Gulbinui. Jei jis telegrafą priima gerai, su radio aparatais elgiasi ne blogiau, kaip prieš kariuomenę su akėčiomis.

Gulbinas apžiūri visą stacionarinės radio stoties turtą, sutvarko jį. Ypatingai daug dėmesio kreipia į radio siųstuvą ir imtuvą, kad šie būtų tinkami. Pagaliau, kada viskas sutvarkyta, pasiima radiogramų priėmimo žurnalą — knygą, pašaukinių bei bangų blanką ir pasirengia dirbti.

Pirmiausia reikia nustatyti — nureguliuoti siųstuvą norima siųsti banga. Gulbinas žiūri: pašaukinių lentelėj dabartinio darbo tinklo banga nurodyta 750. Todėl Gulbinas ir nustato tą bangą, perstato tam tikrą kontaktą ant „siuntimas“, paleidžia elektromotorą ir, kada lygintuvo ir generatoriaus lempos pradeda šviesti baltą šviesą, kada voltmetras rodo reikiamą įtampą, pradeda derinti atvirą virpantį kontūrą. Kada ampermetras rodo reikiamą skaičių amperų srovės antenoje, reiškia — siųstuvą sureguliuotas. Dar dėl geresnio tikslumo Gulbinas patikrina siunčiamą bangą su bangomačiu. Kada bangomatis buvo suderintas rezonansu su siųstuvu, tuojau bangomačio lemputė pradėjo šviesti, ir bangomatis rodė tą pačią bangą, kaip ir siųstuve.

Todėl abejoti dėl aparatų dabar nebeteiko. Ir Gulbinas ramus laukė darbo pradžios. Ausinėse — telefonuose girdėjosi popietinė muzika, retkarčiais perkerama radio telegrafų. Gulbinas degė nekantrumu kuo greičiausiai suvirpinti eterį, kad ir jo sukurti virpesiai pasiektų radio bangomis ne vieną ausį. Ak, kad jo Marytė turėtų radio imtuvą ir mokėtų priiminėti telegrafą, kokį puikų laišką — radiogramą Gulbinas šandien nusiųstų jai... Apsidžiaugtų ji.

Prasidėjo darbas, ir Gulbinui visos Marytės išgaravo iš galvos. Dabar Gulbinas nieko negirdėjo ir nematė, kas dėjosi aplink. Nes jis dabar susiliejo su aparatais ir, rodos, visa siela jis skraidė tomis elektromagnetinėmis bangomis po erdvę... Nematė, kaip už lango mokomoji kuopa nudainavo... Mat, telegrafo priėmimui prie didesnių kludymų reikia didelio susikaupimo.

Ryšys puikiaiėjo. Nors retkarčiais ir kliudydavo ta pačia banga kitas telegrafas. Bet Gulbinas taip gerai pažįsta savo stočių telegrafus, kad ir iš dešimties svetimųjų telegrafų išskirtų savo. Kol praėjo „A“ tinklas, buvo ir vakaras. Dabar Gulbinas tvarkė, registravo priimtas ir išsiųstas radiogramas. Koks malonus tai darbas jam. Koks džiaugsmas apima Gulbiną, kai priimtą radiogramą dešifruoja.

Vakaras. Šiuo laiku visos radio stotys daugiausia duoda muzikos. Ir Gulbinas, po įtempto darbo dabar laisvas, klausėsi žavinčios muzikos. O kokių puikių fokstrotų, tango Gulbinas prisiklauso iš užsienio! E, kas tos vakaruškoje armonikos su bugnu... Kas kita pasiklausyti radio stoty, tai bent puikumėlis!

V. Ulčinskas

Daugiau kariškosios drausmės

Vidaus tarnybos statuto 5 § sako, kad karys turi būti visada uniforma ir švariai apsitašęs, susisagstęs, turi turėti žvalią karišką išvaizdą ir griežtai laikytis karių mandagumo taisyklių.

Tuo tarpu dažnai galima pastebėti karius nusižengiant šiam svarbiam statuto reikalavimui. Pamištama to pat statuto 4 §, kur pasakyta, kad iš kario elgesio sprendžiama ne tik apie dalį, kurioje jis tarnauja, bet ir apie visą Lietuvos kariuomenę.

Visuomenė ir svetimšaliai, kurių nemaža yra ne tik laikinojoje sostinėje, bet ir kiekviename didesniame centre, nemato ko ir kaip kariai mokomi kareivinių sienose, ką jie dirba. Jie nežino, kad kiekvienam kalte kalama kaip jis turi elgtis viešoje vietoje. Jie spėja apie kariuomenę matydami kari, išėjusį iš tiesioginių viršininkų priežiūros, esant atostogose ar išėjus su leidžiamuoju rašteliu. Tada karys tarsi atstovauja kariuomenę. Uniforma pritraukia visų dėmesį. Stebimas kario elgesys, judesiai, kalbos, apsirengimo tvarkingumas ir t.t. O čia kaip tik, per apsileidimą, dažnai prasilenkiama su vidaus statuto reikalavimais, v-kų įsakymais ir netinkamu elgesiu žeminamas kario vardas, teršiama visos kariuomenės garbė.

Griežtai smerktinas nevalyvus pasisveikinimas ar net, apsižiopsojus, nepasisveikinimas su viršininkais ir vyresniaisiais. Netinka kariui netvarkingas uniformos vilkėjimas, apsmukusi išvaizda. Taip pat nesudaro garbės nemandagus elgesys su civiliais asmenimis, rodymasis neblaiviam viešose vietose, triukšmo kėlimas, betikslis slankiojimas gatvėmis, valkiojimas tamsiais

pakampiais su įtartinos doros merginomis ir daugelis kitų neigiamų dalykų.

Neseniai mačiau tokį vaizdą: pavakare, šaligatviu, viena svarbiausiųjų Kauno gatviųėjo tūlos dalies keli kareiviai. Susikabinę traukė jie triukšmingai kalbėdami, juokaudami ir užkabinėdami praeivius duodančius kelią nemandagiems, pasileidusiems vyrams. Maniau, kad neblaivūs, tačiau pasirodė, kad šiaip sau nedrausmę ir išdykumą nevietoj rodantys. Neverti jie dėvėti uniforma, kuri, nors apjuosta palaidu diržu su nukarusiu durtuvu duoda jiems kario vardą, bet branginti jos nemoka! Dargi pažymėsiu, kad tai buvo ne paprasti eiliniai kareiviai, bet rinktiniai iš visos dalies, ketinantieji netrukus kitų viršininkais tapti.

Nenoriu čia mokyti, kaip turi elgtis karys vienu ar kitu atveju, nes tai būtų netikslu. Viršininkai nuolat to moko ir kiekvienas puikiai žino koku turi būti. Noriu vien pabrėžti: karys visur lieka kariu, nevalia užsimiršti ar pasiduoti išeinančiam iš drausmės ribų išdykumui. Visur ir visuomet reikia elgtis taip, kad nenukentėtų kario vardas, nesudarytumėm negarbės tauriai mūsų kariuomenei, viršininkams ir sau.

J. Itn. Valevičius

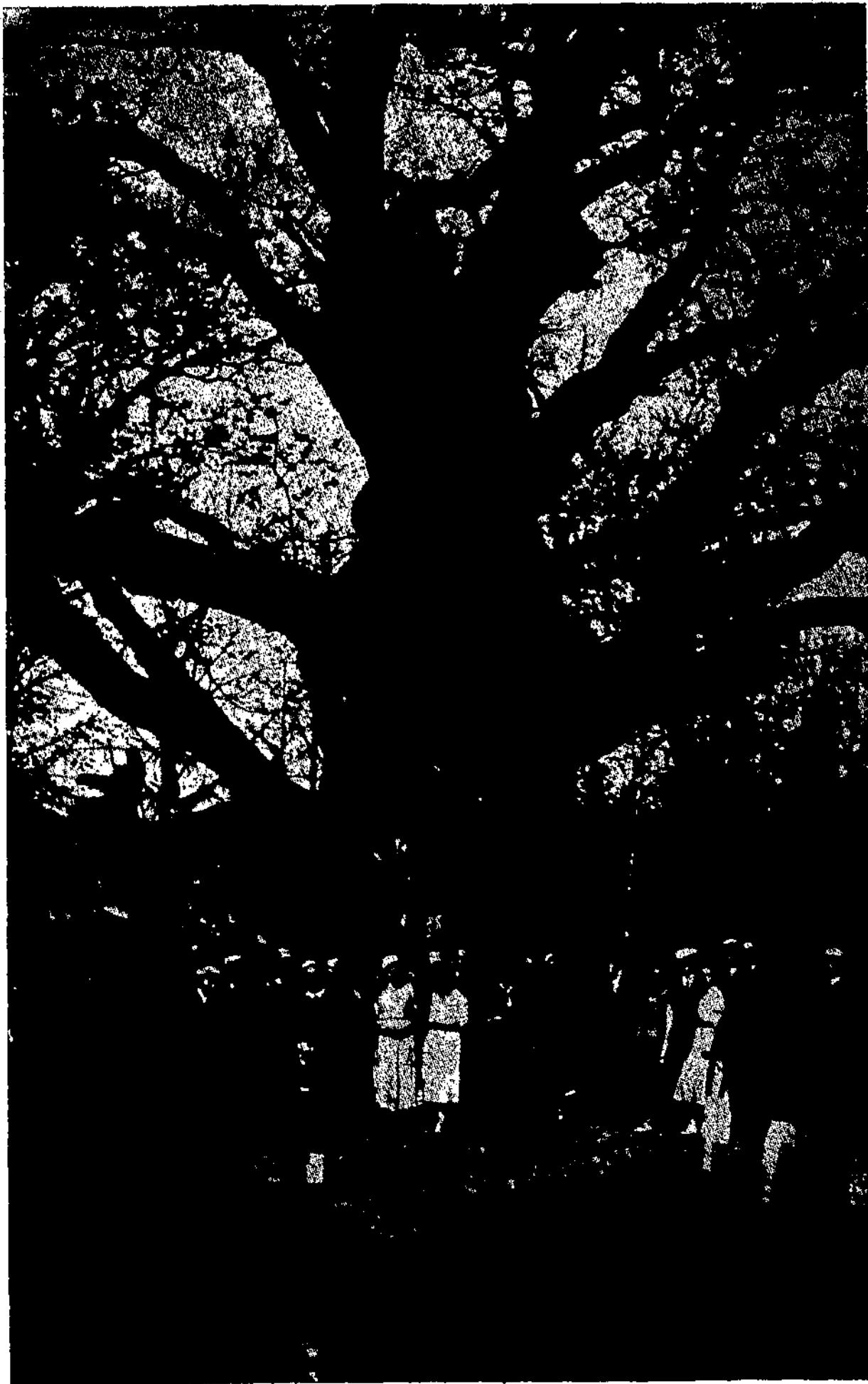
RENGIAMĖS DIDŽIAM ŽYGIUI

Ukmergė. Aštuntokai, per vasaros atostogas „kalę“ statutus, kratę „Kario“ „Kuprinės pabiras“, namiškius apdovanoję „Tėvynės Sargyboje“ ir „Laisvės keliais“ knygutėmis, pasakoję draugams pavasario manevruose patirtus nuotykius, pradėjom skaityti kariškus žemėlapius, ardyti šautuvus, granatas, „Maximus“. Teoriją kartojam praktiškai — manevruodami: mokomės įvairiose vietose prisitaikyti, šliaužti, maskuotis, pulti, gintis, perbėgti. Kada oras būna blogesnis, einam į kareivines. Ten apžiūrim karvelyną, ryšių šunes, arklides, telefono centralinę, mokomės telegrafuoti, pranešimus rašyti, dujokaukes vartoti.

Daugis mokinių prenumeruoja „Kari“, „Šviesos Kelius“, „Trimitą“, „Mūsų Vilnių“. Iš jų metų gale sudaro gana gražius komplektus. Yra „Kari“ prenumeruojančių nuo 1928 metų.

Literatai planuoja surengti kariškos literatūros vakarą.

Visi mokiniai turi Vilniaus pasus. Vyresnieji yra jau įklįjavę per 10—15 lt. ženklelių.

Garsusis Zarasų apylinkės Stelmužės ažuolas, kurį apkabina 7 vyrai. Toji vieta dažnai lankoma ekskursijų ir atskirų žmonių, nes čia dar yra senutė lietuviško darbo bažnytėlė, varpinė ir kitokių istoriškos vertės dalykų. Be to, labai graži apylinkės gamta.

Pavasari suorganizuotas mokinių „Vytijos“ raitininkų būrelis susilaukė daug narių. Praktikos pamokoms juodbėrelius paskolino gediminininkai.

RŪPINASI VADŲ MOKSLINIMU

Ukmergės jaunesniųjų skautų vadovybė, didesniai skiltininkų kadrui parengti, surengė vieno mėnesio kursus. Programoj rikiuotės, žaidimų ir dainų mokymasis, signalizacija, kelionės ženklai ir žvalgyba.

Draugovė savo lėšomis įsigijo gražią vėliavą, gairesles ir lazdas. Praktiško pobūdžio sueigos daromos tik lauke su skautišku klūčių lenktynėmis, mazgų konkursais, kelionės ženklų žaidimais.

Ant. Kalnius

PRIEŠ 15 METŲ

Š. m. rugsėjo 30 d. sueina lygiai 15 metų nuo tos dienos, kai bermontininkai puolė šiaulių gimnaziją, kurioje dar buvo pamokos, išmetė mokinius lauk, nedavę net mokslo priemonių: knygų, rašalo, sąsiuvinų išsinešti.

Vyresnieji mokiniai, matydami tokį prieš barbariškumą, pasiryžo keršyti. Slaptai ėjo į lietuvių pusę ir stėjo savanoriais. Vyrukai, kurie tik „knygomis gyveno“, po kelių dienų ir ginklą neblogai valdė! Tai pridavė lietuviams daugiau jėgų ir bermontininkai iš šiaulių buvo išvyti.

Šis šiauliškių moksleivių pavyzdys tebūnie pavyzdžiu visiems Lietuvos moksleiviams!

J. Šložinių Šložn.

SKAUTAI TAUPO VĒLIAVAI ISIGYTI

Šiaulių III „Kęstučio“ d-vės skautai savo paskutinėj d-vės sueigoje aptarė vėliavos įsigijimo reikalus. Vėliavai įsigyti reikia apie 200 litų, o kasoj esama vos 100 lt. Trūkstantį sumą kai kurie skautai pasiūlė parinkti prijaučiančiųjų tarpe, bet dr-kas j. ltn. Diminskas su tuo nesutiko ir pabrėžė, kad svetimais pinigais įgytai vėliavai mes mažiau pagarbos reikšim, negu savo triusu įgytai. Be to, pabrėžė, kad ir kariuomenės vėliavos juo jos daugiau yra krauju apšlakstytos ir karių gyvybių dėl jos krito, tuo ji yra labiau branginama.

Draugininko pasiūlymui visi pritarė ir kiekvienas jau taupo lėšas savo vėliavai įsigyti.

P. Plskas

SKRAJOJANTIS LĒKTUVO MODELIS

Kaunas. Rugsėjo 16 d. senamiesty, ties Kauno pilimi, aikštėje, vienas Kauno gyventojas susirinkusių žmonių ir vaikučių būreliui demonstravo savotišką neva sklandytuvo modelį, kurį jis pats padirbo savo sūnui žaisti. Lėktuvėlio liemuo yra ilgumo beveik 1 metro. Sparnai padaryti iš plonučio muslino, kurio akutės apteptos želatina ir tuo būdu pasidariusi plonutėlė ir lengva medžiaga, neperleidžianti oro. Visi lėktuvėlio griaučiai padaryti iš plonutėlių kieto medžio šipuliukų. Lėktuvėlis turi specialią savotišką spyruoklę, kurią kietai prisukus, padedamas lėktuvėlis ant žemės. Kada lėktuvėlis parengtas skristi, jis padedamas ant žemės. Tuo būdu jis automatiškai išibėgėjęs, pats pakyla į orą, padaro didelį ratą ir vėl gražiai nusileidžia.

Tokį modeliuką reikėtų dar patobulinti ir L. A. K. propagandai platinti tarp mokyklinio amžiaus vaikų.

J. Girenis

ANTPEČIŲ KILMĖ

Iki 1759 metų antpečių vietoje buvo nešiojami maišeliai, ant kurių anų laikų kareiviai atremdavo tuokart labai sunkius šautuvus. Nuo 1759 m. tokie maišeliai buvo panaikinti, o vietoj jų palikti, panašūs į dabartinius, antpečiai. Antpečiai kariuomenėse labai paplito ir tapo neatskiriama kario uniformos dalis. Vėliau ant jų pradėta žymėti karių laipsniai. Be karių, antpečius pradėjo nešioti ir kitos uniformuotos organizacijos bei įvairūs valdžios žmonės.

Jon. Šložn.

TRAKIŠKIAI MANEVROJA

Rugsėjo 23 d. Onušio apylinkėje buvo dideli šaulių manevrai, kuriuose dalyvavo 3 valsčių šauliai. Onuškiečiai buvo įsitvirtinę, o aukštadvariečiai ir semeliškietėiai puolė. Nors dviejų valsčių šauliai atkakliai slinko pirmyn, tačiau onuškiečiai nenorėjo pasiduoti. Gynimas buvo nelengvas: aplink laukai kalnuoti, daug krūmokščių, slėnių. Tai sudarė priešui puikią uždangą. Po manevrų buvo nurodyta, kad onuškiečiai atliko uždavinį gerai. Reikia pabrėžti, kad pas mus tokie dideli manevrai buvo surengti tik pirmą kartą, todėl gyventojų tarpe sukėlė didelį susidomėjimą.

Junaitis Vand.

KARINIS PASIRENGIMAS KASMET STIPRĖJA

Panevėžys. Rugsėjo 23 d. ties Panevėžiu Miežiškiu — Ramygalos — Velžių kryptimi buvo šaulių rajoniniai manevrai. Manevrams vadovavo ir klaidas nurodė š. kpt. Matusevičius. Paradą priėmė kpt. Petruškevičius. Įteikė šauliams pasižymėjimo ženklus ugniagesyboje. Manevrai prasidėjo rugs. 22 d. 20 val. ir baigėsi 23 d. 7 v. ryto. Nors iš vakaro ir lijo, bet šaulių susirinko per 300.

P. Š.

KARIŠKAS MOTERŲ PARENGIMAS SOVIETŲ RUSIJOJE

Paskiausiai vis daugiau pasirodo žinių užsienio spaudoje apie karišką moterų parengimą Sovietuose. Moterų parengimas karui Sovietų Rusijoje jau nuo seniai yra sprendžiamas ir paskiausiai šis reikalas labai rimtai studijuojamas. Moterys stengiamasi supažindinti su visų rūšių ginklais, jų veikimu ir naudojimu. Kaip šis procesas vyksta, mes galime matyti iš periodinėje spaudoje dedamų paveikslų, kur šalia vyrų — karių visur matomos ir moterys.

Dabar Sovietų Rusijos kariškuose sluoksniuose vyrauja nusistatymas, kad moterims karinis rengimas turi būti privalomas, kaip ir vyrams. Maskvoje prie vyriausio štabo yra sudaryta net speciali komisija, kuri šį reikalą stengiasi išspręsti. Kad lengviau šį tikslą pasiektų, buvo pakviesta į vyriausiąją štabą moteris, baigusi aukštuosius kariškus mokslus, kuri, kaip specialistė, ir tvarkys moterų karišką parengimą.

Tuo būdu šis reikalas iki šiol buvęs daugiau privatiško pobūdžio, dabar padaromas viešu ir įgauna militarinį atspalvį.

Pirmiausia bus suorganizuoti moterų batalionai, kurie bus priskirti prie raudonosios armijos dalinių.

Iš Sibiro jau pranešama, kad ten stovinčios raudonosios armijos vadas gavęs įsakymą organizuoti panašius moterų batalionus. Ta pačia proga buvęs Chabarovskio jau suorganizuotų moterų paradas.

Bet tuo pačiu kilęs klausimas, kas turi moterims vadovauti?

Vyras ar moteris? Vis dėlto galutiną išvadą prieita, kad moterims turi vadovauti tik moteris, kaip karininkas, o ne vyras, kaip iki šiol.

Tam tikslui bus pasiūstas numatytas skaičius moterų ir žymesnes vietines kariškas mokyklas, kur jos galėsiančios įsigyti pagrindinių kariškų žinių ir, išlaikiusios egzaminus, busiančios pasiūstos užimti karininkų vietas.

PRAMOGOS IR PRIEŠLĒKTUVINĖS APSAUGOS PROPAGANDA

Lenkų priešlėktuvinės ir priešdujinės apsaugos lyga varo smarkiausią agitaciją Lenkijos gyventojų tarpe. Šiame darbe lyga surado sau gerų talkininkų Varšuvoje. Kai kurie teatrai (Tautos, Vasaros, Naujas) ir visi kinematografai sutinka įleisti į vaidinimus lygos narius su žymia nuolaida iki 30—40% nuo bilietų kainos. Tai pritraukė į lygą daug narių ir dar labiau verčia juos pirkti žurnalą „Lot Polski“.

Papiginti bilietai narių gaunami pristacius spaudinamus žurnale tam tikrus kuponus.

MOKSLEIVIAI — KARIAI

Iš visų valstybių Japonija, gal būt, labiausiai rūpinasi mokyklų jaunimo parengimu karo tarnybai. Tuo atveju japonai pralenkė net ir Vokietiją.

Šią vasarą gimnazijų direktorių draugijos iniciatyva, švietimo, karo ir jūrų ministerių palaikoma, o taip pat gvardijos ir 1 pėstininkų divizijos vadų padedama, ties Tokio miestu (Japonijos sostine) buvo gimnazijų V klasių mokinių sulėkimas. Jų prisirinko net 10.000. Sulėkimo tikslas pakel-

ti karingą jaunimo dvasią! Per 3 dienas moksleiviai manevravo su pėstininkų, kavalerijos, artilerijos ir karo technikos dalių kariais. Po manevrų buvo didelis paradas, kurį priėmė japonų imperatoriaus giminaitis kunigaikštis Titibu.

Tačiau, toj pačioj Japonijoje, nenorį tarnauti kariuomenėje jaunuoliai, slepiasi nuo tarnybos universiteto sienose, naudojasi įvairiomis studentams nustatytomis lengvatomis.

Karo ministeris liepė žandarmerijai patikrinti Tokio, Kioto ir Osakos universitetus. Juose tuo tarpu surasta 400 „tariamųjų studentų“. Jie bus smarkiai nubausti ir atitarnaus nustatytą jiems laiką kariuomenėje be jokių lengvatų, pilną eilinių terminą.

65.000 KARVELIŲ

Iš viso pasaulio kariuomenių karvelių daugiausia laikoma Japonijos kariuomenėje. Jau ir dabar japonai turi 15.000 kariškų karvelių, iš kurių 12.500 tarnauja žemyno kariuomenėje ir 2500 — jūrų laivyne. Be to, kariškojo parengimo organizacijų karvelynuose laikoma dar 50.000 apmokytų karvelių.

Japonijoje mėginta parašutais nuleisti iš lėktuvo į žemę narvus su karveliais. Bandymas pasisekė, karvelių narvelius galima numesti 70—3000 m aukštume. Bandymų metu visi parašutai atsidarė ir karveliai, pasiekę žemę, buvę išimti iš narvelių ir panaudoti ryšių tarnybai. Kai kurių stočių karveliai palaiko ryšius tarp 2 stočių 220 km atstume.

ITALIJOJE SUSTIPRINAMAS KARINIS GYVENTOJŲ PARENGIMAS

Neseniai (š. m. IX-18) Italijos ministerių kabinetas priėmė įstatymo projektą, kuriuo sutvarkomas tiek karinis jaunuomenės parengimas, tiek pakartotini kariniai pratimai kariuomenėje jau atitarnavusiems vyrams. Numatoma ypatingai daug dėmesio skirti kariniam jaunuomenės parengimui. Fašistų organizacijose vaikai ir jaunuoliai nuo 8 iki 21 m. amžiaus, t. y. iki pašaukimo į kariuomenę, turės gauti dvasinį, fizinį ir karinį išlavimą. Vyrams, atlikusiems aktyvios karo tarnybos prievolę, dar 10 metų bus privalomas obligatorinis karinis mokslinimas (pakartotini kariniai pratimai). Tuo būdu atsarginiai nuolat galės papildyti savo karinį išlavimą ir neatsilikis nuo karo technikos ir karybos meno pažangos.

Be to, 1934 — 35 mokslo metų vidurinėse mokyklose įvedamas karinis mokslinimas, kuris bus privalomas mokiniams nuo trečių mokyklos lankymo metų.

Toliau įstatymas numato įsteigti naują organą, kurio uždavinys bus palaikyti glaudų kontaktą tarp ginkluotų jėgų (kariuomenės) ir tų institucijų, kurios rūpinasi kariniu tautos parengimu. Šis organas netarpiškai priklausys vyriausybės šefui, o jam pirmininkaus vienas korpo vadų.

KARO PROPAGANDA JAPONIJOJE

Šanchajaus spaudos pranešimu, Japonijoje varoma smarki karo propaganda. Štai vienas tokios propagandos epizodas:

Trijose didžiausiose Kobe miesto universalinėse krautuose neseniai buvo surengta paroda, skirta „Japonijos Amerikos karui 1936 m.“. Parodai buvo paskirta kiekvienos mienėtų trijų universalinių krautuvių viršutinis aukštas. Parodos tikslas — „ugdyti japonų tautoje nusistatymą prieš Ameriką“. Parodoje specialistai lektoriai aiškino lankytojams jūrų karo strategiją ir taktiką ir, žinoma, įrodinėjo, kad Japonija nugalės J. A. V.

Šimtai lankytojų per ištišas dienas vaikštinėjo po parodos sales, klausydami lektorių paaiškinimų ir apžiūrinėdami eksponatus. Vienoje salėje lankytojai mato didžiulį reljefinį Tokio srities žemėlapi. Palubėje kabo lėktuvai. Fonograpai reprodukuoja (atgamina) sunkiosios jūrų artilerijos dundėjimo, lėktuvų užimo, bombų sprogo garsus.

Parodoje, tiesa, vaizduojamas ne vien Japonijos karas su Amerika. Kitoje parodos vietoje demonstruojamas karas „su viena kontinento valstybe“, kurios vardas neminimas. Šioje parodos daly demonstruojami apkasai, tankai ir t. t. Ant sienų kaba paveikslai, kuriuose atvaizduota miestų bombardavimas, plakatai su karo šūkiomis ir t. t.

Aplamai, Japonijoje plačiu mastu vartojamos visokios priemonės, skatinančios gyventojus rengtis karui ir keliančios karingą nuotaiką.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

A. A. MJR. K. PURTOKAS

Rugsėjo mėn. 10 d. 11 val. staigi mirtis išskyrė vieną pirmųjų Lietuvos karininkų a. a. majorą *Kazį Purtoką*, ryšių b-to 2 telegr.-telef. kuopos vadą. Velionis gimė 1891 m. rugpiučio mėn. 19 d. Telšių apskr., Varnių valsč., Serpaičių km., pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Didysis karas a. a. majorą užklupo gimnazijos suole. 1915 m. sausio 20 d. įstojo į rusų kariuomenę — 50^a atsargos batalioną, o vasario 2 d. koman-

A. a. mjr. Purtokas

diruojamas į karo mokyklą, kurią baigė gegužės 14 d. Laikinai eidamas 206 Solijausko pulko 6 kuopos vado pareigas, 1915 m. rugp. m. 25 d. pateko į vokiečių nelaisvę. 1918 m. gruodžio 20 d. grįžęs iš nelaisvės, besiorganizuojant Varniuose policijai, tuoj buvo išrinktas jos viršininku. 1919 m. kovo 24 d. įstojo į Lietuvos kariuomenę ir paskirtas 1 p. p. 9 kuopos jaun. karininku, o balandžio 3 d. 3-čio (vėliau 1-mo atsargos) bataliono adjutantu. Atsargos batalioną performavus į 10 pėst. pulką, rugpiučio 10 d. paskirtas 7 kuopos vadu, o 1921 m. liepos 17 d. pasiūstas į 4 pėst. divizijos štabą. 1922 m. kovo 14 d. pakeltas į kapitono laipsnį ir lapkričio 3 d. pasiūstas į generalinį štabą, kur dirbo įvairiuose skyriuose iki 1924 m. sausio mėn. 14 d. 1925 m. spalio 31 d. baigė Aukštųjų Karo Technikos kursų elektro-mechanikos I laidos kursą ir tarnavo auto b-ne. 1926 m. sausio 1 d. perkeltas į technikos pulką, o jį išformavus, 1927 m. rugsėjo 1 d. pasiliko ryšių b-ne. Technikos pulke ir ryšių b-ne įvairiais laikotarpiais laikinai ėjo radio kuopos, 2 telegr.-telef. kuopos vado ir kitas svarbias pareigas. 1932 m. sausio 10 d. parėmė 2 telegr.-telef. kuopą iš dabartinio ryšių b-no vado, tada dar majoro, *plk. leit. M. Vitkausko*, o gegužės 24 d. pakeltas į majoro laipsnį.

Už nuopelnus Lietuvai a. a. majoras Purtokas 1933 m. vasario 16 d. Respublikos Prezidento aktu buvo apdovanotas D. L. K. Gedimino IV laipsnio ordinu.

A. a. mjr. Purtokas buvo iš tų žmonių, kuris rūpestingai atlikdavo jam paskirtas, kartais net po kelias pareigas. Dar prieš mirtį iki rugpiučio 26 d. poligone vadovavo divizijos ryšių kuopai. Savo valdiniam buvo teisingas viršininkas, jais ypač rūpindavosi ir, kur reikdavo, parodydavo karišką griež-

tumą. Nors buvo neperstipriausios sveikatos ir turėjo progų pasitraukti į lengvesnes pareigas, bet iki paskutinių dienų pasiliko vadovauti 2 telegr.-telef. kuopai, kol širdies ligos priepuolis sustabdė jos pulsavimą ir užmerkė vado akis. Savo namiškiams jis taip pat buvo tikras tėvas. Broliams ir seseriai jis daug padėjo materiališkai, einant mokslus universite ir jais tėviškai rūpinosi. Bet... jau dabar mjr. Purtoko nebėr. Rugsėjo 12 d. jį paslėpė amžiams Kauno kapinės. Tačiau dar tebegyvena šimtai jo rengtų kareivių, kurie ilgai atsimins staiga mirusį vieną pirmųjų Lietuvos karininkų ir, reikiant, pašaukti tėvynės neapvils.

J. Jasiukevičius

RYŠIŲ B-NO ATSARGINIAI GĖDOS NEDARO

Rugsėjo mėn. 21 d. 2 pėst. pulko šaudykloje buvo radio ir I telegr.-telefonų kuopų atsarginių kareivių II klasės pirmasis papildomasis šaudymas C grupei. Būvo šaudoma gulom nuo atramos iš 50 m atstumo 4 šoviniais. Radistai sušaudė visai gerai (geriausiai eil. J. Andriejevas, pataikęs 12, 12, 12, 12); šiek tiek silpniau I telegr.-telef. kuopa (geriausiai eil. K. Katilius — 11, 12, 12, 12).

— Rugsėjo mėn. 22 d. buvo tiems pat atsarginiams lauko pratimai. Ir čia atsarginiai sau gėdos nepasidarė.

Jonas

NEBŪKIME LEPŠIAI

A. Panemunėje, pamaldų metu ant šventoriaus teko matyti pora negražių įvykių, kurių dalyviai buvo kariai.

Pora puskarininkių, atsisėdę ant suoliuko lyg seniai arba pavargėliai, šnekučiavosi, lyg pulko krautuvėje būdami. Nekreipė dėmesio, kad šnekėdami trukdė kitiems melstis ir piktino savo tokiu elgesiu. Tie suoliukai apie šventorių geriau tinka moterims ir seneliams, o ne mums, kupiniems sveikatos ir energijos kariams. Gėda kariui, piliečių akivaizdoje paversti save lepšiu.

Praeivis

GRAŽIAI PAGERBTAS ŽUVUSIS LAKŪNAS

1930 Vyt. Did. metais gegužės 13 d., atlikdamas šaudymo pratimus prie pat Šiaulių, Rekyvos ežere, žuvo I oro eskadrilės karo lakūnas viršila Antanas Kairaitis.

Šiomis dienomis šis lakūnas buvo gražiai pagerbtas. Papatytas ežero krante, prie maudyklių, didžiulis akmuo su jame įkalta lenta ir įrašu: „1930 m. V. 13 d. skridamas žuvo šiame ežere 1-os O. E. karo lakūnas viršila Kairaitis Antanas“.

Paminklinio akmens pašventinimas buvo labai iškilmingas. Iš Šiaulių buvo atvykęs III divizijos vadas gen. ltn. Adamkavičius, div. štabo viršininkas plk. Pundzevičius, 8 p. p. vadas plk. Butkevičius, Šiaulių karo aviacijos karininkai ir puskarininkiai. Iš Kauno dalyvavo atskridusi I oro eskadrilė su eskadrilės vadu mjr. Mačiuika.

Tą kuklų paminklą — akmenį su įrašu pašventino karo kapelionas kun. Balandis, pasakydamas ta proga jautrią kalbą, kurioje pabrėžė karžygių reikšmę tautai, nes jie parodo, kaip einamos pareigos, kaip reikia mylėti savo tėvynę, nesigailint jai nė savo brangiausio turto — gyvybės.

Majoras Mačiuika savo išpūdingoj kalboj pabrėžė, jog žuvusieji yra mokykla iš kurios lakūnai mokosi kaip reikia vengti klaidų, mirti dėl tėvynės.

Alg. Rūstul.

KARIŠKŲ LAIŠKŲ PASISEKIMAS

Pereitais metais spaudos ir švietimo skyrius išleido specialius kareivių laiškus su kariškais piešiniais ir eilėrašciais. Voke įrašytas šūkis ir pažymėta, kur priklijuoti pašto ženklas. Kiek žemiau, nubrėžtos trys linijos su užrašais „Kam“ ir „Kur“. Tai palengvina ir sumažina darbą pašto tarnautojams, nes iš karių pusės prisilaikomos pašto nustatytos taisyklės. Kareiviai minimus laiškus labai perka. Verta minimų laiškų įsigyti visiems knygynams ir juos platinti.

San. pusk. M. Grinius

JAUNŲ KAREIVIŲ KUOPOS NEATSILIEKA

2 pėst. pulko prizinio šaudymo šiais metais daug pranašesni rezultatai negu pereinamais metais. Iš kuopų geriausiai šaudė mokomoji kuopa, nors turi ir jaunus kareivius. Bendro rezultato pasiekė 12,9. Aplamai, reikia pažymėti, kuopos iš jaunų kareivių sušaudė gerai.

Iš atskirų šaulių pasižymėjo mokomosios kuopos vyr. pusk. Petras Asminavičius, išmušdamas 105 akis; 3 kuopos jaun. kar. Petras Mastavičius ir j. k. Jonas Svirskas abu po 103 akis, mokomosios kuopos j. k. Jonas Kurlinkus ir j. k. Stasys Paulavičius abu po 101 akį, 2 kuopos eil. Pranas Varkala 100 akių, visi kiti mažiau.

— *Atsarginiai tylūs.* Pulke jų nemaža, bet nematyti ir negirdėti, nes vos tik saulė pateka, jie jau lygiom gretom žygiuoja į užsiėmimus, o vakare, jau sutemus, grįžta iš darbo.

Laiko maža — darbo daug. Tačiau neišgirsi nepasitenkinimų. Jie rimtai ir rūpestingai eina pareigas. Tai rodo didelį supratimą reikalo, kuriam jie laikinai pašaukti prie ginklo.

NELAIMĖJE PADĖJOM

Rugsėjo 16 d. apie 14 val. 7 p. Ž. K. Butegeidžio pulko ugniagesiai iš eilės gesino jau ketvirtą gaisrą. Minimą dieną toli miške pasirodė didelis kalnas dūmų. Pulko ugniagesių k-dos v-kui ltn. Narkevičiui davus įsakymą, per 10 min. pasirengę ir savo stoginę palikę, vyko į nelaimės vietą. Nuo pulko iki gaisro buvo per 10 km. Nuvykus radom bedegantį vieno piliečio jauną ir gan gražų miškelį. Gaisrą pavyko gan greit ir lengvai likviduoti. Užgesinus buvo pasiteirauta pas vietos gyventojus minimo gaisro priežastis. Jie pareiškė, kad kaimynas norėjo išdeginti šalia miškelio savo pelkę (joje esamą seną — sausą žolę), t. y. kad kitais metais geriau augtų žolė. Bet esant stiprokam vėjui ugnis persimetė į krūmus ir miškelį. Jei būtų pulko ugniagesių nuvykta šiek tiek vėliau, arba nebūtų įstengta užgesinti, tai netrukus ugnis būtų perėjusi į valdišką mišką, kur ugnis būtų padariusi didelius nuostolius. Komandos v-kas neatsargius piliečius perspėjo ir sudraudė.

VYTENININKAI MARIJAMPOLĖJ TURĖS SAVO CHORA

Marijampolėj vytenininkai turi ne tik labai gerus pulko dūgų ir stygų orkestrus, bet šiomis dienomis suorganizuotas ir karių choras. Jį globoja kpt. Mašiotas ir veda bei moko gr. Kreivėnas, kuris jau pulke spėjo dainų mokymu užsirekomenduoti išmokydamas labai žavingai dainuoti mokomą kuopą. Choras jau reguliariai repeticijas pradėjo.

S. Gr.

MARIJAMPOLĖS IGULOJ IDOMUS KONCERTAS

Į Marijampolės igulą rugsėjo 15 d. atvyko dainininkas Babravičius ir artistas J. Petrauskas su jaunu muziku-akompaniatorium Kuprevičium. Kareiviams buvo surengtas idomus koncertas. Dainininkas Babravičius padainavo daug gražių dainų, kurių tarpe daugelį ir naujų, pav. dainą Dariui ir Girėnui. Visas dainas įvykdė švelniu savo balsu, nuoširdžiai. Artistas Petrauskas dainavo ir kitų originalius bei tipingus kupletus. Ir vienas ir kitas užsitarnavo didelės pagarbos ir gausių katučių iš vytenininkų, kurių buvo prisirinkę pilnutėliai kareivių rūmai. Šis meniškasis koncertas daugeliui vytenininkų buvo naujiena. Ypač gera, kad susirinkę daugiausia iš kaimų atsarginiai prieš pat savo pakartojimo pratimus buvo gerai nuteikti.

S. Gr.

NUOLAT SKAMBA DAINOS

4 art. pulko kareiviai paskiausiai labai pamėgo dainas. Didingas ir pulkus Plungės parkas kiekvieną dieną aidi nuo gražių dainų. Visi daliniai stengiasi geriau pasirodyti. Tačiau geriausiai dainuoja pulko mokomoji komanda. Visas dainas bent keliais balsais dainuoja, o kiti daliniai šiaip sau gana gražiai sutartinai padainuoja. Bet nepraleidžia progos ir atskiri kariai šventadieniais ar šiaip kada padainuoti. Tad skambūs jų balsai nepaliauja skambėję po parką ir apylinkę.

Dainos menui patobulinti šiomis dienomis įsteigta rinktinis kareivių choras. Į jį surinkta visi turintieji geresnius balsus kareiviai ir kasdien po vieną valandą (po vakarinio patikrinimo) mokomi tarnaujančio pulke buvusio vargonininko.

Karių ir plungiečių gyvenimą pagyvino grįžęs pulko orkestras iš Birštono kurorto. Visuomenė jo jau labai laukė, nes čia nėra kam gerai per rengiamus vakarėlius ir šiaip iškilmes pagriežti.

Benas Jablonskis

KARIAI ŠVIEČIASI

8 p. K. K. Vaidoto pulko 1933 m. rudens šaukimo kareivių analfabetų per 90% išmoko skaityti ir rašyti. Toj srity juos mokyti gana daug padėjo aukštesnio mokslo kareiviai.

Beveik kiekvienas karys, kuris atvažiavęs į kariuomenę nemokėjo nei skaityti, nei rašyti, dabar jau parašo savo namiškiams laiškus ir atliekamu laiku skaito pulke gaunamus laikraščius.

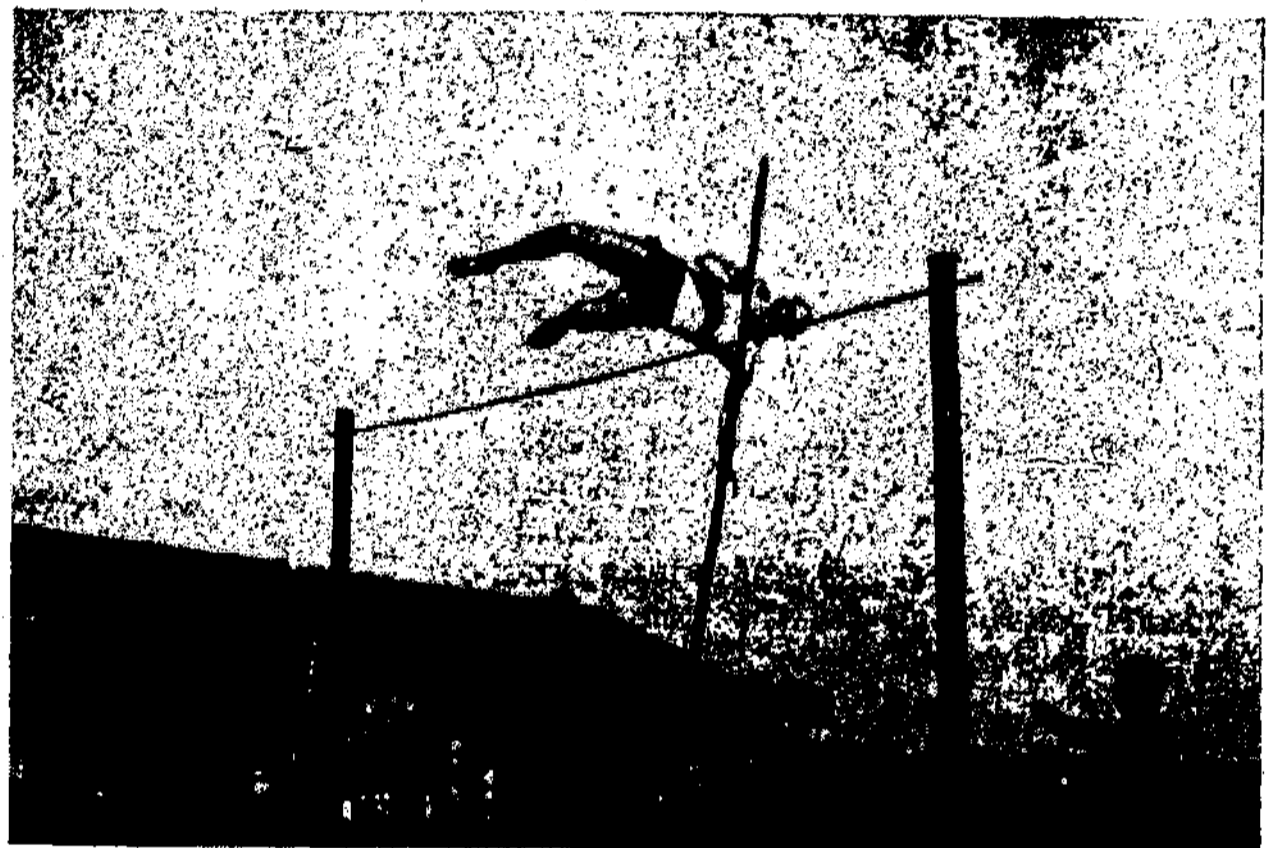
Kareivių labiausiai yra skaitomas „Karys“ ir „Trinitas“.

Iš likt. puskarininkių beveik kiekvienas išsirašo „Lietuviškąją Enciklopediją“, „Mūsų Žinyną“ ir „Mūsų Vilnių“.

P. Plskis

IR KAIMAS PAŽISTA „KARI“

Giedraičių apylinkės atsarginiai su noru stoja į šaulius, sportininkus ir į jaunaliuvius, kur turi progos užsiimti ir sporto reikalais. Būdami atsargoje, neužmiršta ir „Kario“, šiaip taip pinigų „sukrapšto“ išsirašyti. Sako, jog malonu atliekamu nuo darbo laiku pavartyti „Kari“, pasiskaity-

Vaizdelis iš 7-jo pėst. Ž. K. B. pulko sporto. Mok. kuopos virš. A. Sabaliauskas domina žiūrovus, peršokdamas su kartimi 3,10 m.

ti, kaip gyvena buvusieji ginklo draugai. Daugelis turi ir kelerių metų komplektus.

Grįžtantieji atostogų kariai visada savo namiškiams atveža „Kario“ po keletą egzempliorių pasiskaityti, o draugams, kurie dar kariuomenėje netarnavo, knygeles „Tėvynės Sargyboje“. Jaunimas skaito, studijuoja kariškus dalykus.

Manantieji greit palikti tėviškes ir važiuoti į karių eiles, rūpinasi iš pagrindų, kiek galima, pažinti kariuomenės gyvenimą: kalbasi su atsarginiais, studijuoja ginklus ir t. t. Pažymėtina, kad Giedraičių atsarginiai jaunesniesiems nebūtų dalykų apie kariuomenę nepasakoja, o stengiasi tiksliai apibrėžti kariuomenės gyvenimą, koks iš tikrųjų ir yra.

B. S.

Teismo kronika

— 5 pėst. pulko eil. Plečiuvaičiui buvo išduota pora naujų valstybinių batų nuvykti į laidotuves, po kurių jis turėjo grąžinti į sandėlį, bet nustatytu laiku šių batų į sandėlį negrąžino. Pravedus kvotą paaikėjo, kad eil. Plečiuvaitis naujuosius batus pardavė tūlam Radavičiui Stasiui, kuriam jis dar ir daugiau valstybinių daiktų buvo pardavęs, o Radavičius savo ruožtu šių daiktų dalį pardavė Kybartui Antanui. Vėliau paaikėjo, kad šiuo bizniu užsiiminėja ir 3 kuopos ūkvedys Krištanavičius Alfonsas. Jis pardavęs dvejetą porų naujų batų Plečiuvaičiui, o Plečiuvaitis vieną jų porą pardavęs griežikų komandos auklėtiniui Klemensui Rumšai. Klemensas Rumša šią porą su uždarbiu pardavęs tūlam Čipkui. Kadangi tiek pardavėjai, tiek ir pirkėjai žinojo, jog šie valstybiniai daiktai yra išgauti iš sandėlio nusikalstamu

būdu, tai jie visi buvo patraukti teisman ir rugpiūčio 28 d. sprendimu nubausti: Alfonsas Krištanavičius 4 mėnesiais paprasto kalėjimo su grandinio laipsnio atėmimu, Klemensas Rumša 4 mėnesiais karo kalėjimo su kai kurių kariškų teisių bei pirmenybių susiaurinimu, Povilas Čipkus 6 mėnesiais paprasto kalėjimo ir Antanas Kybartas 4 mėn. to kalėjimo, kurios baismės juodviem atleistos sąlyginiai ir Stasys Radavičius 1 metais paprasto kalėjimo. Eil. Plečiuvaitis nuo teismo ir baismės pasislėpė, todėl jis ieškomas viešuoju keliu.

— 1933 m. spalio 11 d. 1 pėst. pulko eil. Bakanas buvo paleistas 4 savaitėms atostogų sveikatai pataisyti. Pasibaigus atostogoms, jis turėjo grįžti į dalį lapkričio 8 d., tačiau jis atostogą savavališkai pratęsė ir grįžo į dalį tik lapkričio 15 d. Po dviejų dienų tas pats eil. Bakanas ir eil. Čivylis Adomas vėl iš pulko pasišalino ir išvyko į lenkų pusę. Perėję administracijos liniją, pasiekė Maišiogalą, kur buvę lenkų policijos sulaikyti ir nugabenti į K. O. P. brigadą Vilniuje. Čia juos išklausinėję ir pasodinę į daboklę. Bakanas mažai ką lenkams tesakęs, o Čivylis pasakęs savo pulko vado, pulko vado padėjėjo ir kitų karininkų jo žinotas pavardes; nurodęs batalionų, kuopų sudėtį, kiek kasmet į pulką atvyksta kareivių ir kitokių smulkesnių žinių. Eil. Bakanas, išėjęs iš lenkiško kalėjimo ir jokių giminių neradęs, o taip pat negavęs jokio darbo ir dėl to atsidūręs labai sunkiose sąlygose, nutarė grįžti į Lietuvą. Tai jis ir padarė š. m. vasario 21 d. Taip pat ir eil. Čivylis pasekė eil. Bakano pėdomis, nes, girdi, geriau Lietuvoje kalėjime sėdėti, kaip Lenkijoje badas kęsti... Už šiuos ir dar už kalėjime padarytus nusikaltimus teismas rugsėjo 11 d. sprendimu eil. Bakaną ir Čivylį nubaudė po 8 metus sunkių darbų kalėjimo su teisių ir kario vardo atėmimu.

— Kriminalinės policijos valdininkas gavo žinių, kad jaunas, su studentiška kepure, žydukas žuvų turgavietėje pardavė kariškų drabužių ir tuos daiktus nupirko Bogačikas Isajus ir Ločeris Kostas. Darant Bogačiko krautuvėje kratą, buvo rastos trejos naujos kareiviškos žieminės kelnės, o Ločerio parduotuvėje — 26 poros kareiviškų žieminų autų. Čia pat buvo išaiškinta, kad tuos daiktus pardavė paleistas į atsargą 5 pėst. pulko eil. Gorfinkelis Natanas. Gorfinkelis prisipažino, kad jis, būdamas kuopos ūkvedžiu, paėmęs iš sandėlio valdiškų daiktų tiek, kiek jų buvo sutaupyta (ekonomija) ir tuos daiktus žuvų turguje pardavęs Bogačikui ir Ločeriui. Rugsėjo 5 d. sprendimu nubausti: Gorfinkelis Natanas 4 mėnesiais paprasto kalėjimo, Bogačikas Isajus 2 mėn. kalėjimo ir Ločeris Kostas 2 mėn. kalėjimo sąlyginiai.

NUSIKALTUSIŲ KARO ĮSTATŲ XXII KN. 133 IR 134 STR. ATLEIDIMO ĮSTATYMAS

Vyriausybės Žinių Nr. 455 Respublikos Prezidentas skelbia Nusikaltusių K. Į. 22 kn. 133 ir 134 str. atleidimo įstatymą.

Pagal šį įstatymą, atleidžiami nuo teismo ir baismės asmenys, kurie ligi 1929 m. sausio 1 d. yra padarę Karo Įst. 22 kn. 133 ir 134 str. (133 str. — pabėgimas iš kariuomenės, o 134 str. — pabėgimas iš kariuomenės per karą) numatytus nusikalstamuosius darbus, nors, pradėjus veikti šiam įstatymui (įstatymas veikia jau nuo š. m. rugsėjo 8 d.), šitie darbai tebesitęsę. Kadangi pabėgimai iš kariuomenės yra testini nusikaltimai, atseit — šiems nusikaltimams joks pasenėjimas netaikomas, tai šį įstatymą reikia laikyti kaip kokią amnestiją tiems, kurie jau už pabėgimą ligi 1929 m. sausio 1 d. yra nubausti ir tiems, kurie dar tebesislapsto. Taip pat gražinama teisė tarnauti kariuomenėje asmenims, kuriems ta teisė yra atimta už numatytus K. Į. 22 kn. 133 ir 134 str. nusikalstamuosius darbus, padarytus ligi 1929 m. sausio 1 d. nors tie darbai tęsėsi ir po šitos dienos. Asmenys, kurie šiuo įstatymu atleidžiami nuo teismo ir baismės, ir asmenys, kuriems gražinama teisė tarnauti kariuomenėje, skiriami: 1) kurie kariuomenėje nėra tarnavę arba kurie joje yra tarnavę mažiau kaip keturis mėnesius — naujokų rezervan arba apsaugon, destis, kiek jiems yra amžiaus, 2) kurie kariuomenėje yra tarnavę keturis mėnesius arba daugiau — atsargon. Asmenys, šiuo įstatymu atleisti nuo teismo ir baismės, turi sumokėti teismo išlaidas.

Kaip atrodo Kaunas po 50 metų

Laikraštis „Diena“ šiame numeryje duoda iliustruotą straipsnį, kuriame atvaizduotas būsimasis Kauno gyvenimas. Be to, šiame numery pradedamas spausdinti originalus romanas.

Gaisrų fronte. IX. 21 d. dienos metų Gaižiūnų poligone degė miško kvartalas, apaugęs jaunomis pušaitėmis. Gaisrą gesino Vytauto Didžiojo kuopos ugniagesiai.

IX. 22 d. naktį Alytaus mieste, Vilniaus gatvėje degė 2 aukštų namas, kuriame buvo viešbutis ir krautuvės. Sudegė vyras, apdegė ir mirė moteris, o kita šoko iš antro aukšto ir smarkiai susitrenkė. Gaisrą gesino Alytaus miesto ugniagesiai su 2 ulonų pulko ugniagesių komandomis.

IX. 22 d. pavakarį Kėdainių mieste degė 3 namai, berods, paties jų savininko padegti. Sudegė 2 art. pulko kpt. Apirubio baldai ir kitas turtas. Gaisrą gesino Kėdainių miesto ugniagesiai su 2 artil. pulko komanda, miesto brandmajoro art. ltn. A. Maksimavičiaus vadovaujamos.

IX. 25 d. anksti rytą užsidegė 2 metalo ir medžio apdirbimo fabrikai garsiajame Kauno priemiesčio Šančių „fabrikyne“. Gaisrą gesino Kauno miesto 1, 2, 3, 4 ir 10 komandos ir Kauno įgulos 5, 7, 8, 9, 11, 14 ir 15 ugniagesių komandos, iš viso arti 195 karių ir 125 civilių ugniagesių. Kariai ugniagesiai įgulos ugniagesių inspektoriaus įsakymu dirbo pakaitomis. Iš pradžių į gaisrą buvo pašaukti 2 ir 5 pėst. pulkų bei ryšių ir pionierių batalionų ugniagesiai. Vėliau juos pakeitė šarvuotiniai, paskui atvyko dar karo aviacijos ir auto rinktinės komandos, kurioms teko atlikti garbingą, bet nelabai malonų gaisro vietos nuvalymo darbą. Nuo 2½ val. nakties ugniagesiai dirbo iki 10 val. Ugnis pasitenkino, palyginus, medideliu grobiu. Keletą pastatų pavyko apsaugoti. Visi ugniagesiai dirbo gerai ir labai sąžiningai. Geležinkeliečiai daug prisidėjo prie gesinimo paduodami į pačią gaisro vietą savo garvežius su didele vandens atsarga. Buvo ir sužeistų, bet lengvai. Nuostoliai dideli.

Tuo būdu prasidėjo jau rudens gaisrų sezonas. Būkime pasirengę ir budėkim!

Apdovanojimas. Tautos šventės proga J. E. Respublikos Prezidentas apdovanojo D. L. K. Gedimino IV laipsnio ordinu seną kariuomenės ugniagesių bičiulį — Latvijos ugniagesių sąjungos vicepirmininką Janį Krastinį.

9 PĖST. L. K. V. PULKO UGNIAGESIAI

Pulko 15 metų sukakties proga tenka paminėti ir pulko ugniagesių nuveiktus darbus bei nuopelnus.

Nors pulko ugniagesių komanda oficialiai įsteigta tik 1928 m. rugsėjo 14 d., tačiau pulko kariai visad buvo pasirengę šiam kilniam darbui ir gaisro pavojui ištikus, visad eidavo į pagalbą.

Įsteigus pulke ugniagesių komandą ir į ją paskyrus žmonių (daugiausia prašėsi patys kareiviai paskirti juos į ugniagesių komandą), pradėta mokyti ugniagesybos.

Komandos egzistavimas iš pradžių buvo sunkokas, nes komanda neturėjo reikalingų gaisrams gesinti įrankių. Vėliau, po truputį, pradėta apsirūpinti ir dabar ugniagesiai yra pilnai aprūpinti įrankiais ir reikmenimis.

Komanda turi du siurblius: vienas jų rankinis, įgytas komandą įsteigus, o antras motorinis, įgytas 1932 m. Kiekvienas ugniagesys turi šalną, kirviuką ir pirštines.

Nuo 1928 m. ligi 1934 m. pulko ugniagesiams teko dalyvauti ir gesinti 18 gaisrų, kurie buvo už pulko rajono ribų. Gaisrų buvo įvairių ir labai smarkių, tačiau daugelį gaisrų pulko ugniagesiai savo pasiryžimu likvidavo ir išgelbėjo daug žmonių turto.

Nuo komandos įsteigimo iki šiol jau išleista 12 ugniagesių laidų, iš jų 20 vyr. pusk., 79 jaun. pusk., 334 eiliniai ir 16 kariūnų-aspirantų. Iš viso 502 žmonės.

Dabar etatinė komandą (pulke yra įsteigta ir antra neetatinė komanda) yra ši žmonių sudėtis: 1 karininkas — komandos viršininkas, 7 viršilos (vienas iš jų komandos vachmistras viršila Petrauskas), 7 liktiniai puskarininkiai, 1 civil. tarnautojas ir 32 eiliniai. Neetatinė komandą: 40 eilinių ir 1 likt. puskarininkis.

Komandos pratimai bei teoretinės pamokos vedamos šeštadieniais nuo 14 iki 16 val. ir kiekvieno mėnesio pirmą savaitę trečiadieniais nuo 15 iki 17 val.

Komandos viršininkais buvo: jaun. ltn. Morkūnas nuo 1928 m. rugsėjo 14 d. iki 1931 m. balandžio 13 d. Jaun. ltn. Gudynas nuo 1931 m. balandžio 13 d. iki 1934 m. liepos 6 d.

ir dabartinis komandos viršininkas jaun. ltn. Gudaitis nuo š. m. liepos 6 d.

Už pasižymėjimus gaisrus gesinant apdovanoti: virš. Petrauskas, Rakauskas ir civil. tarnautojas Mikalauskas ugniagesių ženklais III laipsnio „Artimui pagelbon“.

Ugniagesių komanda per tą laiką yra daug prisidėjusi praplėsdama visoje Lietuvoje ugniagesių skaičių, o taip pat apgindama žmonių turtą nuo ugnies siaubo yra nusipelnusi sau pagarbos.

Komandos liktiniai viršilos, puskarininkiai visi paremia ir „Ugniagesių“, prisidėdami prenumerata, o ateityje, kaip teko girdėti, žada tuo tikslu rengti pramogas-vakarėlius ir vakarėlių pelną skirti prenumeratai (išrašyti „Ugniagesių“ visai komandai), o išeinantiems į atsargą gabesniesiems ugniagesiams nupirkti ir padovanoti knygą „Gaisrų gesinimo taktiką“.

L. G-tis

AUTOŽIRU VARTOJIMAS

Aparatui nereikia daugiau 15 metrų žemėje, kad galėtų vertikaliai pakilti; ore jis gali sustoti beveik momentaliai arba skristi norimu greičiu. Greičio keitimas labai greitas. Iš 150 km per val. jis tučtuoju pareina į beveik nulinį greitį ir tuo būdu gali saugiai ir patogiai planuoti. 15 km per val. greičiu aparatas gali pastoviai slinkti horizontale kryptimi.

Nutūpimui užtenka mažiausio ploto. Jei pilotas nori leistis, jis labai paprastai sodina aparatą iš pradžių ant užpakalinių ratų, paskui ant priekinių. Autožiras greitai įgyja pastovumą žemėje. Be to, jo valdymas yra visai lengvas.

Anglų kariuomenė jau įsigijo keletą autožirų ir juos išmėgino paskutiniuose kariuomenės manevruose. Štai keli įdomūs to bandymo rezultatai: per manevrus vienas divizijos vadas šio aparato dėka galėjo pats nuvykti į įvairių vorų priekį ir duoti įsakymus tų vorų viršininkams. Skridamas išilgai vorų, galėjo perduoti įsakymus bei žinias ir gauti pranešimus.

9 p. pulko ugniagesių pratimai

Dėl namiškių paramos

„Kario“ Nr. 37 Benas Jablonskis išsitarė dėl kareiviams siunčiamos namiškių paramos. Straipsnelio autorius mano, kad kareiviams — „gana namiškių paramos!“ — ji turi būti sustabdyta.

Argumentuojama tuo, kad dabar krizis, o be to, toji parama ir nereikalinga; dauguma kareivių ją išleidžia kartais net nedoriems tikslams (kažin? J).

Iškeltas reikalas labai aktualus, ypač, kad jis liečia daugumą „Kario“ skaitytojų. Tik B. Jablonskis jį išsprendė labai kraštutiniškai.

Tiesa, kad dabar nepergeriausi laikai, atseit, tas nelemtas krizis, taip pat gal ir tiesa, kad mažutėlis kareivių procentas jiems siunčiamą paramą sunaudoja gal ir ne tam, kam ji siunčiama. Bet ar dėl to galima daryti kraštutinę išvadą, kad visai reikia sustabdyti kareivams teikiamą neva paramą, tikriau gal — vieną kitą siuntinėlių per metus bei keletą litų.

Juk ar krizis sumažės, jei ūkininkas retkarčiais nepasiųs savo sūnui dabar, galima drąsiai sakyti, užtenkamai turimo bekono porą kilogramų užsikąsti rytą prie kavos, arba darbininkas ar nuvargs, jei porą litų per metus paskirs savo vaikui kareiviui šį tą nusipirkti. Argi čia kas siunčia tokius milžiniškus siuntinius arba tokias dideles sumas? Juk ne. Apie valdininkų vaikus čia nėra ką ir kalbėti.

Kai dėl priekaišto, kad, girdi, kareiviai dažnai prašinėja pinigų visai išgalvotiems reikalams — sumokėti už pražudytus ar sugadintus valdiškus daiktus ir t. t. tikslu apgauti namiškius, tai čia bene bus tik anekdotas. Kareivių tarpe vargu ar kada nors tokie dalykai pasitaiko. Jei ir pasitaikytų vienas kitas visoje Lietuvos kariuomenėje, tai vis dėlto leiskime

čia pasitikėti ar nepasitikėti savo gal labai mylimais vaikais, vyrais, broliai — patiems tėvams, žmonoms, broliams, o ne varžykime juos kažin kokiais draudimais ar nebūtais įkalbinėjimais per spaudą.

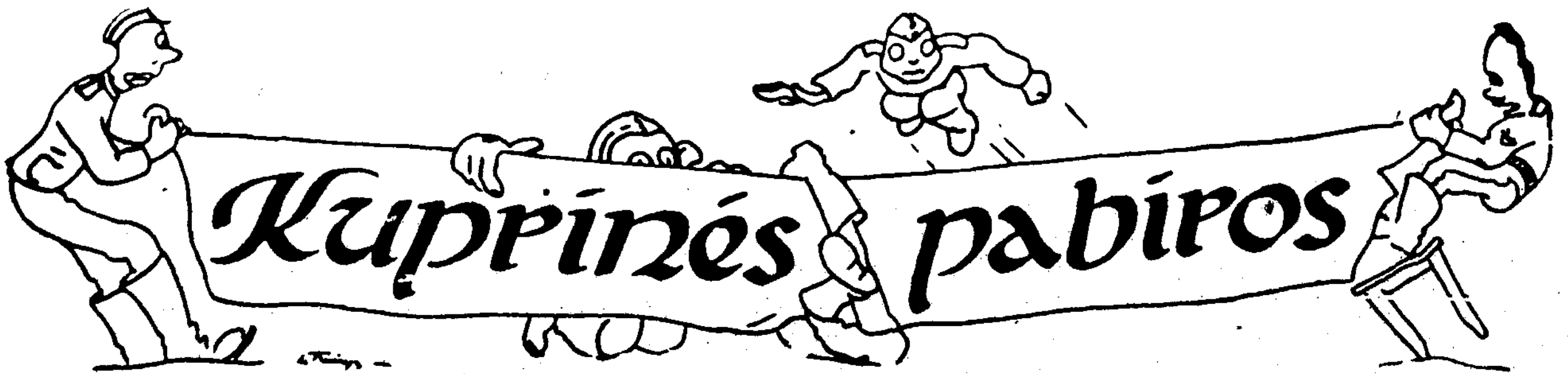
Be to, labai giliai išsakinėjęs lietuviškas vaišingumas ir žmoniškumas turėtų rodyte rodyti kiekvienam, kad drausti švenčių ar kita proga pasiųsti ką nors savo sūnui ar vyrui į kariuomenę yra tiesiog nesuprantamas dalykas ir reikalas. Atvirksčiai labai gražu, kad artimieji neužmiršta savo giminių kareivių. O kuo jie daugiau tą neužmiršimą pareikš, jei ne vienu kitu siuntinėliu? Kaimo žmogui tai prieinamiausia.

Paskutinis klausimas — ar be tų siuntinėlių galima apsieiti? Aišku, kad galima. Bet ano straipsnelio autorius, jei jis nebūtų liktinis, manau į šį klausimą susigundytų ir taip atsakyti: „O vis dėlto ne pro šalį būtų rytą, kavą geriant, prie 15 gramų sviesto dar šį tą užkąsti. Ach, kad taip mama porą kilogramų lašinių ar sūrį...“ Na, bet dabar jis į šį klausimą atsakė kitaip.

Žinoma, čia nieks ir nemano sakyti, kad kariuomenėj valgis blogas. Ne! kai kuriose dalyse jis visai geras, bet ar nusikaltimas, jei kareivis prie šio dar ką nors iš savo tėvo, žmonos, brolio gauto suvalgys? Arba, argi jau taip bloga, jei už gautus pora litų kareivis nusipirks kilogramą kitą vaisių, t. y. tos „prabangos“, kurią jo namiškiai gal labai gausiai ir nemokamai iš savo sėdo naudojami? Aišku — ne.

Taigi, rodos, nebus apsirakta pasakius, kad minėtu straipsneliu per griežtai ir per plačiai autoriaus užsimota.

J. Jasiukevičius

Pro žiūroną pasidairius...

Pro žiūroną pasidairius,
Reginiai gana įvairūs;
O tiek, viso ko pamačius,
Mintys raičiojasi pačios.
Taigi plunksną pagalandęs,
Šypsena prakirpes žandus,
Šičia noriu aprašyti,
Na, sakysim, apie šį tą...

Kirsiu stačiai kaip su kardu —
Kareivinėj darbas verda,
Čia kiekvienas taip galvoja, —
Daugel darbo Lietuvoje,
O be darbo žmonės guli
Gal tik Marsė ar mėnuly.
Sužavėtas šaukt pagaunų, —
Ech, kareiviai — vyrai šaunūs!
Štai kad trenkia kojom koja,
Rodos, žemė suvaitoja,
Kad užplėšia dainą šaunią
Rodos, debesis sugriauna.
O ant įrankių, kai kyla,
Lyg tesvertų porą kilų, —
Vartos, raitosi barankom —
Dirba kojomis ir rankom...

Ogi ginklą, kaip jie myli:
(Daug labiau negu aš Milę)

Jį prižiūri, šveičia, valo —
Matant net širdis apsalė.
Ten į taikinį, kad lupa, —
Paft — ir „dvyliktas“ suklupe;
Ech, kad taip čia priešas būtų,
Jie sugrauztų jį kaip plutą.

Kai sargyboje jie budi,
Sąžiningi, nenuliūde;
Pareiga — ne vištos koja, —
Nepabūgs jokių pavojų.
Ir bendrai kiekvieno darbo
Jie supranta didžią naudą,
Kario darbas didis, šventas, —
Pasakysiu neiškentęs.

Gi kai turi laisvo laiko,
Jie ir jį gražiai suraiko, —
Nuo tų laikraščių ir knygų
Galvoj daug žinių pridėjo,
Nesidraikant vis pavėju
Smegenyčia praturtėjo.
Kada paima statutą,
Graužia, kaip pyrago plutą, —
Žino karo mokslo tinklą,
Kaip pavirpint prieš kinkas...

Gerbiemieji, mieli mielos —
Sveikam kūne-sveika siela;
Sportą tad kariai pamėgę,
Mėto, žaidžia, šoka, bėga,
Nes už obuolį aportą
Jiems skanesnis sveikas sportas.

Iš to visko toks finalas:
Jie visi linksmučiai, žvalūs
Kultūringi, apsišvietę,
(Ag, tiesiog džiugu kalbėti)
Tarp karių ir civiliokų
Mandagiai jie elgtis moka.

Bravo vyrai! Likit sveiki!
Man kitur pažvelgti reikia.

Ėgi šičia atsarginiai
Mokosi ginti tėvyne,
Skelia žiežirbas su koja,
Ką primiršo, pakartoja,
Irgi daug naujų dalykų
Jaunas galvas jų apniko.
Kai kurie paliko ūkį,
Kiti lizdą jau susukę
Gražią pačią išbučiavo,
Paliuliavo sūnų savo;
Išgurkšnojo pieno kvortą
Ir atvyko į „kurortą“.
Jie statutuos nardo vėliai,
Glamonėja šautuvėli,
Kaip reik pulti į ataką,
Jie kaip poterius pasako.

Savo laiku jie dar priešą
Suaižys kaip varnalėšą.
Na, ir puiku. Duokit garo!
O tuo tarpu viso gero!..

Oi oi oi kas kaime naujo —
Moters karą pranašauja,
O kariuomenėn naujokai
Rengiasi rimtai, be juoko.
Kol dar saulė meiliai žiūri,
Džiūsta gražūs, balti sūriai
Ir kvėpuoja dūmuos sklandžiai
Kumpiai, dešros ir skilandžiai.
Štai ant ežios, dirvą arę,
Kalbas apie mokslą karo,
Klausinėja atsarginio.
Tūlas Petras jau mėgina
Ir ant turniko skraidyti.
Motiejukas ir Pranytis,
Pasiėmę šluotą liekną,
Šautuvo veiksmus atlieka.
Temačiau tik vieną „krabą“,
Kurs verkšlena ir vis dreba,
O daugiau visi kaip reikia.
Na, ir puiku. Likit sveiki!

Pabaigai dar pažiūrėsim,
Kas gimnazijos pavėsy,
Kaip gyvena, kur nuklysta
Mūsų mieli gimnazistai.
Jau iš pirmo žvilgsnio matos —
Jie nepadarys sarmatos,
Nes kai šaudo, tai jau šaudo —
Varnos kulų nebegauda;
Išdainuoja ir statutus,
Kaip seselės apie rūtas,
Ir, bendrai, šitie vyrukai
Daug žinių į galvą bruka.

Kai laukuosna jie išeina,
Uždainuoja smagią dainą;
Ir Kėdainiuos, ir Alytųj
Mokos pulti ir žvalgyti.
Aiški išvada čia daros —
Palinkėti viso gero.
Kažin ko ir plunksna braška.
Tai sudie! Statysiu tašką.

Jon. Docius

KAREVIŲ PRIEŽODŽIAI

Laukia, kaip naujokas šaukimo.
Lipa, kaip pėstininkas ant arklio.
Išdidus, kaip virėjo švogeris.
Džiaugiasi, kaip jaunas kareivis su
leidžiamu.
Dairosi, kaip aviatorius į padangę.
Bėga, kaip ryšininkas su kabeliu.
Eina, kaip artilerininkas su gaubica.
Spaudžia, kaip simulantų termo-
metrą.

PATAISO APETITA

— Pasakyk, Jurgi, kodėl pulkų vi-
rėjai visuomet riebus? — klausia jau-
nas kareivis draugo eilinio.
— Todėl, kad sužadintų draugų ape-
titą.

Al. Si. —

GERIAUSIA

— Su kuo geriausia šokti? — lakū-
no Klimkos klausia jo pažįstamas.
— Su parašiotu geriausia, — atsa-
ko užklaustasis.

MANEVRUOSE

— Ko čia atsilikęs guli?
— Tamsta skyrininke, vaizduoju su-
žeistąjį.
— O į kur sužeistas?
— Kad dar sanitarijos puskarinin-
kis nenustatė.

EINA Į GALVĄ

— Juozaiti, kas gi tau geriausiai į
galvą eina? — pamokoje grandinis
klausia naujoko.
— Alus, tamsta skyrininke, — sako
naujokas.

DIDINA

— Meilė didina pajėgumą ir ryžtu-
mą, — pasakoja vienas kareivis.
— Ir valandų skaičių, — atsiliepė
vienas kuopos mergogauda.

M.

TAISANT STOVYKLA

Viršila: — Atsargiau, eil. Kinka, ne-
susiduk plaktuku per pirštus.
Eil. Kinka: — O ne, tamsta viršila,
to neatsitiks, nes Burbulas laiko vini.

JIS NEKALTAS

Eil. Jodauga: — Klausyk, Jonai, pas-
kolink 10 litų. Po mėnesio gražinsiu
Po mėnesio.
Jonas: — Klausyk, Jodauga, sakei
gražinsi 10 litų lygiai po mėnesio, tai
dabar duok.
Eil. Jodauga: — Dešimties litų netu-
riu.
Jonas: — Tai duok nors penkis, aš
turiu gražinti Petruil skola.
Eil. Jodauga: — Ar aš kaltas, kad
tu darai skolas!

Dalyvaukime visi didžiajam Skautų Aido foto konkurse

I tema: Lietuvos žemė — Lietuvos buitis

Mūsų tėvynė yra taip pat graži ir įdomi, kaip ir kiti kraštai, nors pas mus ir nėra nuostabių gamtos ir technikos kūrinų. Lietuvoje yra daug kitokio, savotiško gražio, kurio, deja, mes dažnai nepastebime arba jei pastebime, tai nemokame jo viešumon išskelti, kitiems parodyti. Dėl to mes ir manome, kad gražu tik kitose šalyse, kur nors ten Italijoje, Šveicarijoje ar kitur užsieniuose, tuo tarpu kai kitų kraštų žmonės, patekę į mūsų šalį, negali atsigerėti jos grožiu. Kadangi fotografija yra viena geriausių priemonių savo krašto grožiui atvaizduoti, norėdamas paskatinti savo skaitytojus labiau pažinti savo tėvynę — jos gamtovaizdį ir žmones — daugiau susidomėti foto menu, šią vasarą Skautų Aidas surengia didžiulį foto konkursą tema **Lietuvių žemė — Lietuvos buitis**

Tema, kaip matyti iš pavadinimo, apima dvi didžiules sritis. Pirmoji — **Lietuvių žemė** — sudaro visa tai, kas parodo, kaip atrodo mūsų kraštas. Čia įeina Lietuvos gamtovaizdis su jo charakteringais požymiais (miškai, upės, upeliai, ežerai, pilikalniai ir t. t.); senųjų ir dabartinių laikų architektūra (bažnyčios, koplytėlės, paminklai, kryžiai, antkapiai ir kt.); sodybos (viensėdžiuose, sodžiuose, miesteliuose ir t. t.); gyvenamieji trobesiai, svirniai — klėtys, charakteringos daržinės, kūtės ir t. t.); tipišku Lietuvos gyvulių, paukščių ir augalų pasaulis.

Antroji temos dalis — **Lietuvių buitis** — apima visa tai, kas parodo lietuvius ir jų gyvenimą. Tai bus: atskirų mūsų tautos šakų (aukštaičių, žemaičių, kapsų, dzūkų ir t. t.) charakteringi tipai, pradedant vaikais, baigiant seneliais; amatų atstovai (kurpiai, puodžiai, kalviai, staliai ir kt.); senoviniai rūbai; senovės ir dabarties audiniai (rankšluosčiai, kaklaryšiai, staltiesės ir kt.); tautodailės kūrinėliai; įrankiai ūkyje, amatuose, prekyboje, pramonėje, susisiekime; liaudies papročiai, šventės, žaidimai; darbas visose gyvenimo srityse; lietuvis poilsyje, sporte, kelionėje ir kitur.

Ši tema yra tokia plati, kad kiekvienas foto mėgėjas gali šiame konkurse dalyvauti.

II Konkurso sąlygos

1. Šiame konkurse gali dalyvauti visi.
2. Nuotraukų skaičius neaprežtas — kiekvienas gali siųsti tiek, kiek nori.
3. Galima siųsti įvairaus formato kopijas arba padidinius iki 18×24 cm. Didėsiu, kaip 18×24 cm., siųsti negalima. Siunčiant padidinius reikia pridėti ir originalaus didumo kopiją.
4. Nuotraukos gali būti prilipdytos prie kartono ar palaidos. Negalima nuotraukų spalvoti, tonuoti, retušuoti, apskritai, „gražinti“.
5. Kiekvienos nuotraukos antroje pusėje turi būti pažymėti šie duomenys: a) autoriaus slapyvardė ir atsiųstų konkursui nuotraukų skaičius; b) nuotraukos pavadinimas, t. y. tai, kas joje atvaizduota; c) objektyvo pavadinimas; d) negatyvinės medžiagos pavadinimas. Pavyzdžiui: „Milžinas 8, Zapyškio bažnyčia, objektyvas Zeisso „Tessar“, plokštelė Agfa „Isochrom“ („Milžinas 8“ reiškia, kad šis autorius konkursui atsiuntė iš viso 8 nuotraukas.).
6. Visas nuotraukas reikia sudėti į voką, kurį užadresuoti šiaip: Skautų Aido redakcijai (foto konkursui), Kaunas, Nepriklausomybės aikštė 4“. Be to, į šį voką dar reikia įdėti kitą voką, ant kurio pažymėti 5 punkte nurodytu būdu slapyvardė, pav. „Milžinas 8“. Šiame voke turi būti įdėtas raštelis, kuriame būtų pažymėta autoriaus slapyvardė, konkursui atsiųstų nuotraukų skaičius, tikroji pavardė ir adresas.
7. Nuotraukoms išsiųsti paskutinis terminas 1934. X. 15. Tie vokai, kurie turės vietinio (kur autorius gyvena) pašto antspaudą su data 1934. X. 15, bus laikomi laiku išsiųstais. Vėliau išsiųstieji nebus priimti.
8. Už geriausias nuotraukas bus skiriamos dovanos. Konkurso rezultatams įvertinti bus sudaryta iš specialistų jūry komisija. Jos sprendimas galutinis.
9. Premijuotos nuotraukos lieka autoriaus nuosavybė, tik Skautų Aidas pasilieka sau teisę jas spausdinti visuose savo ir Lietuvos skautų sąjungos leidiniuose.
10. Nepremijuotos nuotraukos bus gražintos autoriams, jei bus įdėta tam reikalui pašto ženklų. Pašto ženklus reikia įdėti į tą voką, į kurį įdedamas adresas. Pašto ženklų neįdėjus, nuotraukos liks Skautų Aido redakcijoje ir už jas atsakomybės redakcija neima. Taip pat Skautų Aidas neatsako už dingusias kelias nuotraukas.

III. Ka laimėsi foto konkurse?

- I premija:** Angliškas rolfilmis aparatas 3×4 cm formato su 1:6,3 stiprumo objektyvu; 185 lt. vertės.
- Šią dovaną skiria J. Karvelio ir J. Rinkevičiaus prekybos namai (yra foto skyrius ir foto mėgėjų laboratorija), Kaunas, Laisvės al. Nr. 25, telef. 280 ir 12-93.
- II pr.** Prancūziškas rolfilmis aparatas „Dehel“ 6×9 cm formato nuotraukoms su 1:4,5 stiprumo objektyvu; 150 lt. vertės.
- Šią dovaną skiria Spaudos Fondo knygynas (yra foto reikmenų skyrius ir foto mėgėjų laboratorija), Kaunas, Laisvės alėja Nr. 62, tel. 12-12.
- III pr.** Rolfilmis aparatas Agfa Billy II 6×9 cm formato nuotraukoms su 1:4,5 stiprumo objektyvu, Compsur užraktu; 130 lt. vertės.
- IV pr.** Plokštelinis aparatas Agfa Standard 6,5×9 cm formato nuotraukoms su 1:4,5 stiprumo objektyvu; 70 lt. vertės.
- V. pr.** Rolfilmis aparatas Agfa Billy I 6×9 cm formato nuotraukoms su 1:6,3 stiprumo objektyvu; 45 lt. vertės.
- III — V dovanas,** 245 lt. vertės, skiria Agfa firmos generalinis atstovas Lietuvai p. Oto Vitkopas, Kaunas, Duonelaičio g. 7a, tel. 20-03.
- VI pr.** Rolfilmis aparatas Agfa Billy I 6×9 stiprumo objektyvu; 45 lt. Šią dovaną skiria H. Gladšteino fotokino namai (yra ir foto mėgėjų laboratorija) Kaunas, Laisvės alėja 47, telef. 435.
- VII pr.** Amerikoniškas aparatukas „Univex“ 3×4 cm formato nuotraukoms, vertės 12 lt., ir optiškas apšvietimo matiklis „Diaphot“ Zeiss-Ikon firmos; 10 vertės; viso 22 vertės. Šią dovaną skiria foto prekybos firma Viskas Fotografijai (yra ir foto mėgėjų laboratorija), Kaunas, Laisvės alėja 31, tel. 18—56.

VIII pr. 10 atviručių „Jaskaun Nr. 9“, 1 tuzinas plokštelių „Imperial“ 9×12 cm formato, ir 1 rolfilmą „Selochrom“ 6×9 cm formato, viso 15 lt. vertės.

IX pr. 100 atviručių „Jaskaun Nr. 10“ ir 2 rolfilmos Ilford „Selochrom“ 6×9 cm formato vertės 9 lt. VIII—X premijas 34 lt. vertės, skiria foto reikmenų prekybos firma (yra ir foto mėgėjų laboratorija) I. Jasvoinas, Kaunas, Laisvės alėja. 18, tel. 865.

XI—XII pr. Komplektas tų Skautų Aido numerų, kuriuose iki šio konkurso pabaigos yra rašyta fotografavimo reikalais. Kiekvienas komplektas 8 lt. vertės.

XIII — XIV pr. Skautų Aido prenumerata 1935 m. po 6 lt.

XV — XX pr. K. Lauciaus knyga Fotografuoti gali kiekvienas. Luxus viršeliais. Kiekvienos kaina 4 lt.

XI — XX premijas skiria Skautų Aido redakcija.

Viso 20 premijų 766 lt. vertės.

Redakcijos atsakymai

K. Gobiui. Geriau sekite „Kari“ ir nesiųskite tokių fotografijų, kurios jau kartą buvo įdėtos.

J. Lizdeikiai ir P. Nedėsim nei vieno, nei antro straipsnio.

Kos. Tokiais reikalais reikia kreiptis į Švietimo Ministeriją arba į jos leidžiamus laikraščius, nes „Karys“ tuo reikalu nieko negali padėti.

Tankistui. Feljetonus Tamsta gali rašyti ir patartumėm daug rašyti, tik ir feljetonuose reikia atsargiau elgtis su šurkščiais žodžiais ir palyginimais. Visur pirmiausia saikas ir sveika nuovoka. Šis feljetonas dėl to išėjo prastas, kad šurkščiai parašytas, nevykęs kareivinių ir naujokų palyginimas, paskui tokie epitetai, kaip žulikas, bekonas ir t. t.

Juliui Stankui Amerikoje. Paskiausiai išleistą Lietuvos žemėlapi galėtumei gauti „Spaudos Fondo“ Kaunas, Laisvės al. Nr. 62. Kaina 4 lt. (be parsisiuntimo išlaidų).

1 p. pulko ūktinių ramovės valdybai. Tokia padėka perilga ir betiksli. Geriausia būtų kiekvienam gražiai padėkoti laišku skyrium.

Sporto kronika

MSK — LGSF 2:2 (1:2)

Rugsėjo 22 d. Lietuvos futbolo pirmenybėms žaidė MSK su LGSF. Abi komandos pirmenybių lentelėj stovėjo vieno-dai, todėl kova vyko dėl geresnės joje vietos.

Ši kartą MSK komandoje žaidė iš Kybartų „Sveikatos“ perėjęs geras puolėjas Dimitrejevas ir buvęs LFLS žaidėjas Lingis. LGSF gi išėjo senos savo sudėties.

Pirmo puslaikio žaidimas buvo prie kiek žymesnės LGSF persvaros. Antram puslaiky aiškiai vyrauja LGSF. MSK tik retkarčiais priema priešo vartus, bet 36 m. Dimitrejevas išnaudoja progą ir įmuša išlyginamąjį golą. Gelbsti bran-gų pirmenybių tašką.

Š. Š. KOVAS — LFLS 0:0

Rugsėjo 23 d. Lietuvos futbolo pirmenybėms susitiko sportininkų vadinami „amžini priešai“ meisteris Š. Š. Kovaš — LFLS. Šių komandų susitikimas daugiausia sutraukia žiūrovų, kurių ši kartą buvo rekordinis skaičius. Pirmam rate susitikimą laimėjo Š. Š. Kovas 3:1.

Ši kartą Š. Š. Kovas išeina žymiai susilpnintos sudėties: sužeistas Žebrauskas, be puolimo vadovo Sabaliausko. LFLS gi pilnos savo sudėties. Žaidimas pradedamas nepaprastai greitu tempu. Puolėjai vienos ir kitos komandos puikiai atakuoja vartus, tačiau gerai ir užtikrintai juos gina abu vartininkai. Pirmas puslaikis praėina be žymesnės kieno nors persvaros, tačiau antrame vyrauja LFLS. Rinktinės vartininkas Jankauskas turi daug darbo, kurį atlieka gerai, kaip valstybinės komandos vartininkui pridera. LFLS vartininkas Abramikas irgi daug pavojingų momentų likvidavo. Žiūrovai matė tikrai gražią, ryžtingą ir tikrą pirmenybių kovą, kokios šiemet dar neteko matyti.

Po šių rungtynių pirmenybių lentelė žymiai nepasikeitė, nes komandos gavo po vieną tašką ir dabar Š. Š. Kovas iš devynių rungtynių turi 13 taškų (golai 32:10), o LFLS iš 10-ties rungtynių 12 taškų (golai 22:10).

PABALTIOJŲ STUDENTŲ OLIMPIADA

Rugsėjo 22 — 23 d. Tartu (Estija) mieste buvo IX Pabaltijo valstybių studentų olimpiada, kurioje dalyvavo Lietuvos, Estijos, Latvijos ir Suomijos studentai — sportininkai. Pirmą vietą laimėjo Estija surinkusi 141 tašką, antrą Suomija — 137 t., trečią Lietuva — 55 t. ir ketvirtą Latvija — 37 taškus.

ŠVEDIJA — LATVIJA 3:1

Rugsėjo 23 d. Stokholme buvo tarpvalstybinės futbolo rungtynės Latvija — Švedija, kurias pelnytai laimėjo Švedija 3:1. O rungtynės Austrija — Čekoslovakija baigėsi 2:2.

MAKABI — LGSF 4:2 (2:2)

Rugsėjo 24 d. draugiškas futbolo rungtynes žaidė LGSF su Makabi A. Pirmoji išėjo žaisti su trimis atsarginiais ir pralaimėjo net 2:4. Ypač silpnas buvo vartininkas, paimtas iš C klasės. Pavasari, kaip pamenam, LGSF irgi dėl Makabi pralaimėjo tokiu pat rezultatu.

KAZLŲ-RŪDOJŲ SPORTO ŠVENTĖ

Rugsėjo 16 d. Kazlų-Rūdoje buvo Kazlų šaulių kuopos sporto šventė, kurioje dalyvavo per 50 šaul. sportininkų. Dėl gero oro sporto šventė praėjo gražia nuotaika ir tvarkingai. Is.

SAKALAS — ŠAULYS 1:6

Rugsėjo 16 d. 9 p. L. K. Vytenio p. sporto aikštėje buvo Marijampolės šaulių bataliono sporto šventė. Įvairiose spor-to šakose dalyvavo 124 sportininkai.

16 val. prasidėjo tarpapygardinės futbolo rungtynės šiaulių „Sakalas“ — Marijampolės „Šaulys“, kurios baigėsi 6:1 „šaulio“ nauda.

Kl. Rytantas

ESTAS SUMUŠĖ PASAULIO REKORDA

Rugsėjo 22 d. estų civilis lakūnas V. Vunn'as atliko puikų skridimą sklandytuvu iš Talino į Helsinkį (Suomijos sostinė). Kelionė truko 1 v. 15 min., o kelio ilgis lygsta 60 km. Iki šiol geriausias šioj srity rezultatas priklausė lakūnui

Grinfeldui, kuris nuskrido 38 km (per Lamanšą) per 2 val. Tuo būdu Vunn'as pastatė naują pasaulio rekordą perskridamas sklandytuvu toliausį atstumą virš vandens.

Jį į 3.800 m aukštumą iškėlė estų lakūnas Šmidt'tas su lėktuvu ir paleido Helsinkio kryptimi, kur jis nusileido karo aerodrome, netoli sostinės.

Kitą dieną (IX. 23) Vunn'as hidroplanu grįžo į Taliną. Aerodrome iškilmingai sutiko aviacijos vadovybė ir spaudos atstovai. Šis drąsus lakūnas pareiškė: „Aš nutariau skridimą padaryti dabar todėl, nes sužinojau, kad suomių stato savo sklandytuvus ir po dviejų mėnesių rengiasi skristi pas mus. Aš norėjau, kad pirmas toks skridimas būtų atliktas esto. Sklandytuvą „Komaras“ išlaikė puikiai sunkią kelionę ir pasirodė gana geras. Be to, prie sėkmingumo prisidėjo ir gražus oras. Su savim į Suomiją pirmą kartą pervežiau bemotoriniu lėktuvu oro paštą, du laiškus suomių oro apsaugos vadovybei... Suomijoje gavau iš oro apsaugos vadovybės dovaną — laikrodį su užrašu“.

Taigi, šis lakūnas savo drąsiu žygiu aviacijos pasaulį išgarsino savo mažą tautą. Ar ilgai šis gražus esto pastatytas pasaulio rekordas išsilaikys, pasakyti sunku, nes daugelio valstybių lakūnai šioj srity daro daug bandymų.

NAUJAS REKORDAS AVIACIJOJE

Garsūs Australijos lakūnas Charles Kingford-Smith iš Pertho į Sydnėjų, t. y. skersai Australijos žemyną (3.500 km) nuskrido lygiai per 9½ val. Šis skridimas laikomas rekordiniu, nes pasiektas didžiausias vidutinis ilgosios distancijos greitis.

Kingford-Smith skrido nauju amerikonišku „Altair“ sistemos lėktuvu su Lockheed'o motoru ir pasiekė aukščiausio greičio 440 km per valandą (skaičius nerekordinis), o vidutinis greitumas buvo 371 km per valandą (rekordas!).

SKRENDANTIS TANKAS

Japonų karų technikos departamentas bando skrendančiųjų tankų tinkamumą. Šis naujas ginklas, jeigu jis pasiektų, ore turėtų pavaduoti šarvuotą lėktuvą, o žemėje būtų panaudotas kaip moderniškų kautynių tankas.

Galvosūkių 36 nr. sprendimas

TĖVYNE! TIK DĖL TAVES LENGVA MIRTI!

Gerai išsprendė: 1) v. v. p. S. Statkus (2 art. p.), 2) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 3) v. p. A. Keimelis (2 art. p.), 4) V. Paliušis (K), 5) L. Briedis (V. Š.), 6) Al. Tuvinyla (Smm.), 7) v. s. p. Vaitiekūnas (2 ul. p.), 8) J. Leblionka (Šsl.), 9) P. Plevokas (I p. div. št.), 10) virš. Lipeika (5 p. p.), 11) v. p. J. Būga (K. k-ra), 12) j. p. Norvilas (3 art. p.), 13) Sišas (9 p. p.), 14) Pr. Kaminskas (K. Rd.), 15) j. p. Pr. Sitavičius (3 art. p.), 16) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 17) v. p. K. Vadzišius (1 p. p.), 18) v. p. Alf. Pliauskys (1 p. div. št.), 19) Nr. Šalna (Z.), 20) v. p. J. Preibys (KPM), 21) Alf. Šutinyš (K), 22) S. Vėlyvis (K).

Ano rato laimėję pirmąsias ir antrąsias vietas gauna knygą, o trečiąsias — paveikslą.

Galvosūkis Nr. 39

(Vert. 2 taškais)

Vieną šventvakarį mes, keli kariai, šnekučiuodami kaze-mate įvairiomis temomis, ėmėm minti ir įvairias mįsles. O mūsų „galvočius“ eil. Protas užminė mums šias kariškas mįsles: 1) kas ilgesnis, būrys ar kuopa? 2) kada karys esti kazemate be galvos? 3) kada karys mažiausiai suvalgo porcijų ir 4) kur yra kareivinės vidurys?

Ir vis tik iš mūsų tarpo atsirado tokių galvočių, kurie visas teisingai išsprendė. Tačiau kaip?

Paulius Sirgedas

Puskarininkiai geriausių informacijų apie įvairų aprūpinimą bei kitas savo gyvenimo sąlygas ras viršilios **A. Valančiaus** knygutėje: **Liktiniams puskarininkiams žinotinių įstatymų rinkinys. Knygutės kaina 1 lit.**

Galima gauti kai kurių dalių karių krautuvėse ir pas autoriaus įgaliotą asmenį — G. Kleinį, Kaunas I, vet. pušk. mokykla. Išsirašant nemažiau 5 egz., siunčiama išperkamuoju mokėsiu.